

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

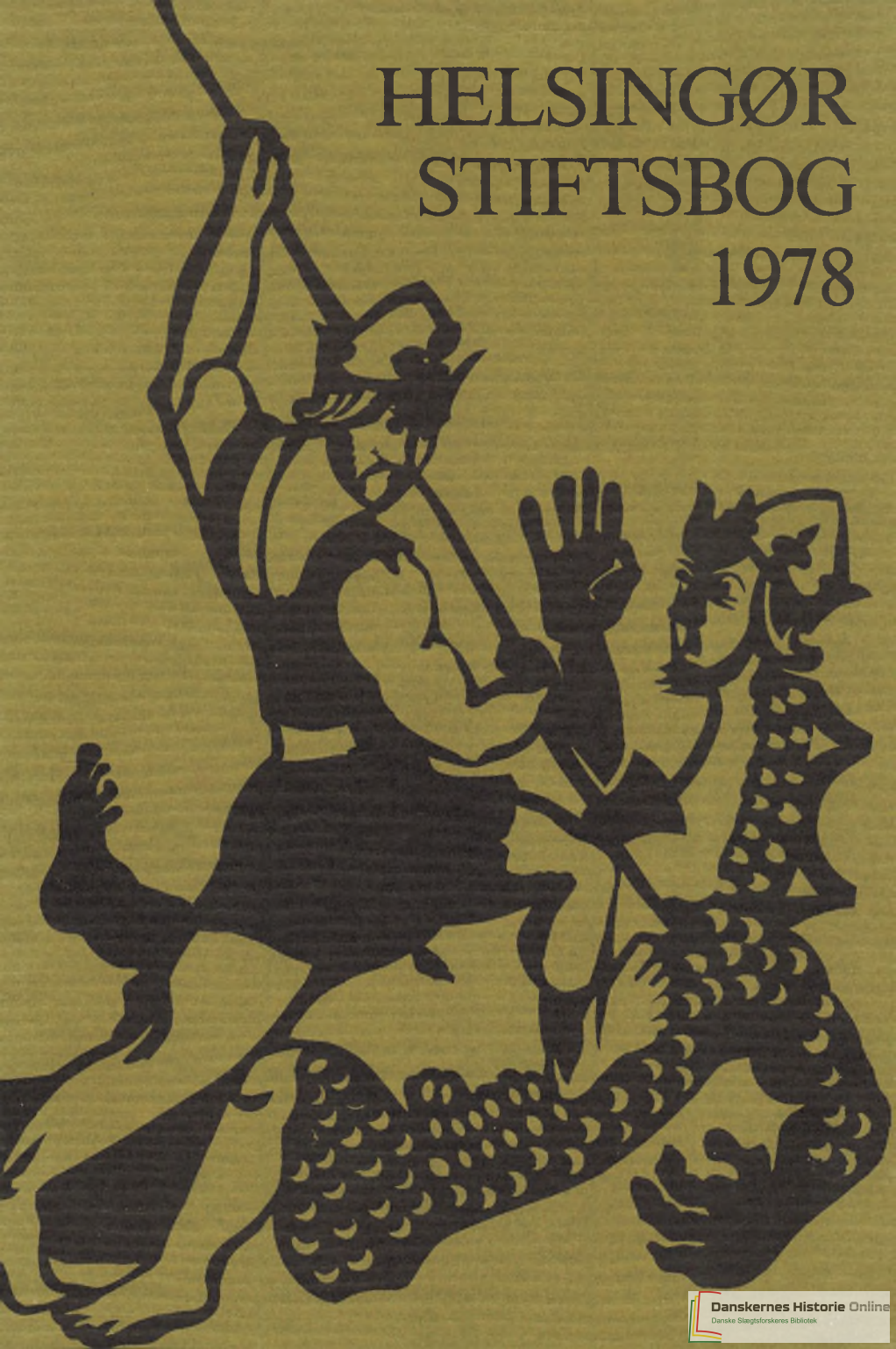
Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

HELSINGØR STIFTSBOG 1978

Helsingør Stiftsbog 1978

Redaktion

Erik Hoppe

Per Rysgaard Jensen

Johannes Johansen

J. B. Leer-Andersen

Indhold

Skal man være fantastisk sikker på sig selv? Ord til en ny præst fra biskop J. B. Leer-Andersen	4
Brev fra et menighedsrådsmedlem til et andet af sekretariatschef, amtsrådsmedlem Hans N. Vistesen, Hillerød	5
Fordele og farer ved at være præst, når man samtidig er kvinde, af sognepræst Ingrid Schrøder-Hansen, Jørlunde	9
Jeg er inspireret af skyerne, af arkitekt Jørn Utzon og provst Sv. Simonsen, Bagsværd . .	15
Hvorfor jeg tegner, af sognepræst Svend Biørn, Rungsted	18
Om at skrive ny musik til juleaftens-liturgien, af komponisten Pelle Gudmundsen-Holmgreen	22
Hvorfor blev vores nye menighed sådan? af sognepræst Erik Norman Svendsen, Skovlunde	28
Er præster ærgerrige? af pastor Poul Ivar Lange, Viby J.	31
Hvordan bliver en ny salme til? af domprovst Johannes Johansen	34
Landemodeakt	37

Forord

Undertegnede har med landemodets sanktion og med støtte fra Stiftsfonden lavet den nye Helsingør Stiftsbog. Modtagelsen afgør, om den skal komme i fremtiden, og under hvilken form.

Vi syntes, at vi trængte til en sådan bog i landets yngste, folkerigeste og måske mest brogde stift: en smule fælles at samles om og - hvem ved - inspireres af. Vi har prøvet ikke at få for lange og tunge artikler. I stedet har vi sigtet på noget aktuelt og lokalt, som kunne tænkes at interessere flere i stiftet. Derfor er vi særdeles modtagelige for nye impulser og emner, som læserne måtte foreslå, når og hvis næste udgivelse, om-

kring forår 1979, skal komme frem.

Bogens forum er først og fremmest menighedsrådene og de mennesker, der står i kirkens tjeneste.

Omslaget er tegnet af Jørn Lærkesen. Motivet, Sct. Olav og dragen, findes i flere gengivelser i Helsingør Domkirke, og de tre små vers sigter på den gængse tydning af tegningen: Dragen bærer Sct. Olavs eget ansigt; det onde bor ikke i omgivelserne eller de andre, men inde i én selv.

Tegningerne spredt omkring i bogen skyldes Svend Biørn.

Tak til alle, der højmodigt har bidraget til førsteudgivelsen.

*Erik Hoppe
Per Rysgaard Jensen
Johannes Johansen
J. B. Leer-Andersen*

Skal man være fantastisk sikker på sig selv?

- Ord til en ny præst -

»Da vi nu har denne tjeneste på grund af den barmhjertighed, der er blevet os til del, taber vi ikke modet« skriver Paulus i et brev til menigheden i Korinth (2. Kor. 4,1). I sit begivenhedsrige liv kom han ellers ud for adskilligt, der godt kunne tære på en mands frimodighed. Han oplevede modstand fra sit eget folk, der ikke ville vide af det om Jesus fra Nazareth som Kristus og Herren. Dannede grækere fandt det, han havde at sige, var dårskab. I de små menigheder, han fik dannet, stod det undertiden småt til: indbyrdes strid, smålighed, moralske brist. Selv måtte han døje den tort undertiden at blive mistænkeliggjort af medkristne, der beklikkede såvel hans motiver til tjenesten som hans teologi. Hertil kom så den strid, han havde at kæmpe med sig selv, »at ikke jeg, som har prædiket for andre, selv skal blive forkastet«.

MEN - siger han - »da vi har denne tjeneste på grund af den barmhjertighed, der er blevet os til del, taber vi ikke modet«.

En bemærkning, der tydeligvis sætter også alle os, der i dag har fået betroet en ordets tjeneste, på plads. Ikke i kraft af vor iver, egnethed eller fromhed er tjenesten betroet os, men alene fordi Gud er kommet til os i Jesus Kristus med tilgivelsens ord, og vil have budskabet bragt videre af mennesker, der selv har barmhjertighed behov. Fordi du selv er en synder, der dagligt må leve af Hans tilgivelse, kan du bruges til at gå med Hans ord til dem, der også trænger til tilgivelse.

Af J. B. Leer-Andersen

Efter sigende forklarede en teologisk kandidat engang, at årsagen til, at han ikke ville være præst, var, »at man skal være så fantastisk sikker på sig selv, for gang efter gang at stå op og belære andre om, hvad de skal tro og gøre!«

Man må tro, at samme teolog næppe har læst ret meget i Bibelen. Da måtte han vel vide, at de, Gud sendte, og det gælder lige fra Moses til Esajas og Jeremias, Peter og Paulus, netop ingenlunde var så »fantastisk sikre på sig selv«. Tværtimod slog de sig alle i tøjret, ja, prøvede ligefrem at overbevise Gud Herren om, at de ikke duede. Moses undskyldte sig med, at han stammede. Jeremias pukkede på sin ungdom og manglende evne til at tale. Peter sagde ligeud: »Gå bort fra mig Herre, jeg er en syndig mand« - og Paulus, ja, vel kunne han undertiden fremholde sig selv som et eksempel for dem, der skal komme til troen og få evigt liv, men rigtignok sådan, at just han, som den største af alle syndere, var bevist på hvor langt Guds langmodighed rækker. Var han brugelig, hvem kunne så være ubrugelig? Var der håb for ham, kunne intet menneske være uden håb.

Kirken, vi tjener, er jo ikke vor egen. Den er Guds. Dens ve og vel er i Hans hænder. Han tog os bare i sin barmhjertighed, og satte os til at være hans ords tjenere. D.v.s. til at forkynde godt budskab for fattige. - Og når det altså forholder sig sådan, skal vi aldrig kaste vor frimodighed bort. »Der er en ro - og den beror på, at du er tro mod det, du tror på«.

Brev til et menighedsrådsmedlem

Fra Hans N. Vistesen

Dette er et brev til et menighedsrådsmedlem. Det kommer fra et menighedsrådsmedlem.

Jeg har længe haft lyst til at skrive til dig. Om et par ting af væsentlig betydning for folkekirken. Efter min opfattelse. Egentlig var der så meget, jeg gerne ville drøfte med dig. Men det bliver let til for meget i et brev. Jeg vil derfor holde mig til 2 spørgsmål.

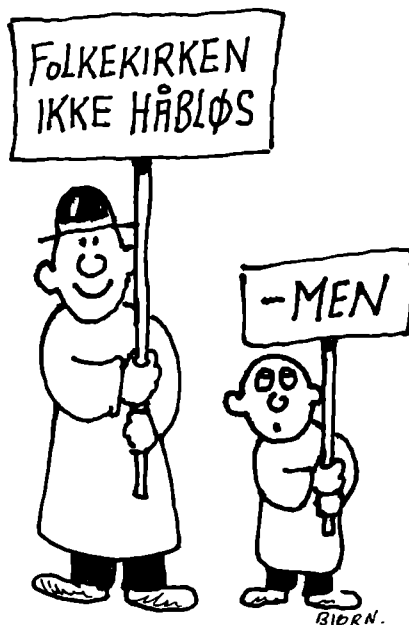
Jeg kan lige så godt med det samme lade dig vide, hvad jeg har på hjerte. Jeg vil gerne sige dig min hjertens mening om folkekirkens demokrati og folkekirkens basis i befolkningen.

Lad mig begynde med demokratiet i folkekirken.

Kaj Munk har engang udtalt om Veder søgn: »Her tror alle på Gud - ikke for lidt - og endelig ikke for meget«.

Denne udtalelse er jeg ofte vendt tilbage til i tiden omkring det sidste menighedsrådsvalg. Før valget. Under valget. Og efter valget. Som en udtalelse, der rummer en samlet vurdering af folkekirkens situation. I mit eget sogn. I hele landet. I 334 sogne var der almindeligt ordinært valg med opstilling af flere lister, afstemning på valgdagen den 8. november 1977 - altså et almindeligt valg ganske som til byråd, amtsråd og folketing.

I 1800 sogne var der fredsvalg. Aftalevalg kaldes det også. Du ved selv, hvad det er. Jeg har talt med mange mennesker i disse måneder - fra sogne rundt om i hovedstadsområdet - alle medlemmer af folkekirken - mænd og kvinder der holder af deres kirke - folk der følger godt med. Deres svar var det sam-

me. Vi har intet hørt om menighedsrådsvalg i vort sogn. Vi aner intet om det. Absolut intet. Vi ved intet om menighedsrådet i vort sogn.

Valgprocenten i de sogne, hvor der var afstemning, svingede fra 4,7 til 68,3. Gennemsnittet blev vurderet til 12. I mit eget sogn stemte 14% af vælgerne. Der var 4.777 vælgere i sognet.

Af dem nåede 658 frem til stemmeurnen. Et godt udsnit af befolkningen. Alle aldersklasser. Alle erhverv. Alle synspunkter. Fortrinsvis blev afgivet personlige stemmer. Menighedsrådet blev valgt på almindelig demokratisk vis og er hele menighedens råd.

4.119 vælgere nåede ikke frem på valg-dagen.

Og vi havde ellers fra menighedsrådets side gjort meget for at lokke vælgerne frem. Livlig presseomtale. Specialudstillingen »Folkekirken i arbejde«. En for-træffelig udstilling. Livlige plakater. Løbende annonce i dagspressen de sidste 8 dage før afstemningen. Dertil valgkort og brochure til hver enkelt vælger. Jo, menighedsrådet havde gjort, hvad gøres kunne. Og ikke uden humor.

Sjældent har så få gjort så meget for så mange - med så beskedent et resultat. De 658 vælgere var sammen med menighedsrådet med til at bære folkekirken demokrati videre til kommende generationer. Hatten af for dem.

Menighedsrådsvalget - ikke alene i mit eget sogn - men for landet som helhed - kan nok give anledning til overvejelser. Jeg har jo også hørt om sogne, hvor det var forbundet med svære vanskeligheder blot at finde frem til folk, der overhovedet ville give tilsagn om at ville påtage sig hvervet. Tidligere menighedsrådsvalg viste stort set samme billede. På grundlag af disse forhold omkring menighedsrådenes valg og sammensætning over en længere periode - 25 år - når jeg til følgende vurdering af demokratiets stilling i folkekirken:

1. der er et svælg mellem på den ene side den folkelige opbakning bag folkekirken demokratiske styre - menighedsrådet - og på den anden side størrelsen af folkekirken samlede økonomi under menighedsrådenes forvaltning - dette forhold kan i sig selv i en given situation give anledning til politiske overvejelser.
2. et folkekirkeligt demokrati uden levende folkelig opbakning er som et hus bygget på sand.
3. et folkekirkeligt demokrati, hvis hele eksistens alene bygger på de store

gamle partiets goodwill, er som et aktieselskab, hvor aktiemajoriteten hviler på fremmede hænder.

Et demokratisk gode af uvurderlig værdi for folkekirken - de folkevalgte menighedsråd - står i fare for at miste deres betydning og eksistensberettigelse på grund af ligegyldighed og dovenskab.

Folkekirken demokrati smuldrer væk mellem hænderne på os. Der hviler et tungt ansvar på fredsvalgenes og aftalevalgenes mange tilhængere. Der hviler et tungt ansvar på de mange ligegyldige folkekirkelige vælgere. Vi er alle under ansvar.

Det var det ene, jeg havde på hjerte.

Det andet drejer sig om folkekirken basis.

Jeg skal forklare mig lidt nærmere.

Folkekirken basis i befolkningen er hjem og skole. Jeg skriver ikke til dig om den kristne kirke og dens grundvold. Det er folkekirken, det drejer sig om. Hjemmenes oplæring af børnene i den kristne børnelærdom. Skolens kristendomsundervisning. Det er det, det drejer sig om. Det er min opfattelse, at hjemmenes indsats overfor de kommende slægters oplæring i den kristne børnelærdom er stærkt vigende i disse år. De hjem, hvor man beder Fadervor med børnene, bekender troen, synger de gamle kærnesalmer og oplærer i den kristne børnelærdom repræsenterer et mindretal i dagens Danmark.

I skolen er faget kristendomskundskab fastlagt ved lov, ministerielle bekendtgørelser og cirkulærer, samt lokalt godkendte undervisningsplaner. Fagets vanskeligheder lader sig ikke skjule. De skyldes dels den almindelige fagtrængsel dels - måske nok så meget - hjemmenes svigtende interesse for og opbakning bag lærernes gerning i folkeskolen i almindelighed og i faget kristendoms-

kundskab i særdeleshed. Vel også den stigende sækularisering.

Der forgår i disse år på så mange områder en kamp om vor danske identitet. Stærke kræfter udefra - og stærke kræfter indefra - påvirker dansk sæd og skik, dansk tradition, dansk tankegang, dansk levevis, dansk særpræg, dansk identitet.

Folkekirken er ikke uberørt af denne kamp. Folkekirkens tilværelse er vævet ind i vort folks tilværelse. Ingen ønsker det anderledes.

Det forekommer mig, at »kampen om vor danske identitet« nu har pågået så længe, at en bedømmelse af den hidtidige udvikling skulle være mulig. I relation til folkekirken bedømmer jeg situationen derhen, at folkekirkens basis i befolkningen er stærkt vigende.

Du ved, at medlemmer af menighedsråd har afgivet skriftlig erklæring på tro og love om at ville udføre det betroede hverv i troskab mod den danske evangelisk-lutherske folkekirke, så den kan byde gode vilkår for den kristne menigheds liv og vækst.

Det er vort ansvar - dit og mit - at folkekirkens basis i det danske folk ikke forringes, men styrkes.

Folkekirken må på en helt anden og mere aktiv måde komme hjemmene i møde med hjælp og bistand, når det gælder oplæring i den kristne børnelærdom.

Folkekirken må på en helt anden og mere aktiv måde bidrage til oplæring af børn under undervisningspligtig alder i den kristne børnelærdom. Men også af voksne.

Folkekirken må på en helt anden, mere nutidig og levende måde samarbejde med folkeskolen omkring kristendomsundervisningen.

Konfirmandundervisningen må styrkes og nye veje må overvejes.

Meget godt arbejde er allerede igang på

- Hvem er det?
- Anem det IKKE! Ham
har vi IKKE hørt
noget om i Skolen.

disse områder rundt om i sognene.

Jeg ser med forventning hen til den kommende betænkning fra et »biskoppe ligt nedsat arbejdsudvalg« om folkekirkens undervisning af børn under undervisningspligtig alder.

Jeg har her skrevet til dig om et par særdeles vigtige spørgsmål for vor folkekirke. Men det er jo ikke det hele.

Skulle jeg med få ord gøre kirkens stilling op - sådan som jeg ser den i dag - så må det blive således:

Kirkens gerning i Danmark i dag

den er ikke let
den er ikke håbløs
den er fuld af muligheder
den er ansvarsfuld
den er betroet
den er velsignet.

Kirkens arbejde skal gøres - i dag som tilforn - i morgén og i dagene der kom-

mer - dette arbejde er også menighedsrådenes arbejde.

Jeg har ikke skrevet til dig som en bedrevende. Jeg har skrevet ud af kærlighed til folkekirken.

Jeg anser menighedsrådenes arbejde for overordentlig betydningsfuldt i folkekirken.

Jeg anser folkekirkens arbejde for over-

ordentlig betydningsfuldt i det danske folk.

Kaj Munk har sagt om Vedersø Kirke: »Du er god nok gamle St. Sebastians Kirke. Du er god nok endnu«.

For mig er dette udtryk dækkende for den danske folkekirke

Skriv til mig ved lejlighed.

Frederiksborg Slotssogn, advent 1977

Med venlig hilsen
Hans N. Vistesén

Fordele og farer ved at være præst

- især når man samtidig er kvinde

Af Ingrid Schrøder-Hansen

Jeg kommer af og til ud for at blive spurgt, om det ikke er svært at være kvindelig præst. Den slags spørgsmål er ikke til at svare på. Jeg ved det ikke, for jeg har aldrig prøvet andet.

Hvordan er det så, bare at være præst? Er *det* svært? Det kommer an på så meget. Det minder på mange måder om den stillingsbeskrivelse, som en af vores venners unge pige gav sin efterfølger; »Du skal synes at det er sjovt, for ellers er det rædselsfuldt!«

Sådan er det vist også at være præst. Selv hører jeg til de lykkelige, der er meget glad for at være præst, og ikke for alt i verden ville undvære det. Men jeg tænker normalt aldrig om mig selv som *kvindelig* præst, bare som præst, for som sagt, jeg har aldrig prøvet at være præst på nogen anden måde.

Når jeg er sammen med andre præster, opfatter jeg altså ikke mig selv som noget specielt, eller som en der er anderledes. - Undtagen naturligvis ved de lejligheder, hvor jeg træffer på højkirkelige brødre, der diskriminerer mig alt for voldsomt, og som føler sig forpligtet til at lade mig mærke, at jeg er en af de indsnegne og falske, - så kan jeg ikke undgå at føle mig som lidt af en bacille. Men det er dog alligevel sjældent det går så galt, de få, der har det sådan, opsøger mig jo ikke frivilligt.

Men når jeg skal til at overveje fordele og farer ved at være præst, så ved jeg da godt, at jeg frem for flertallet af præster har den store fordel, det er at være kvin-

- Hvis jeg ikke syntes,
at det var sjovt,
ville det være
rædselsfuldt!

de. Det giver mig på forhånd større frihed over for alle cementerede forestillinger om, hvordan en præst skal være. Men det skal jeg komme tilbage til. Først vil jeg tage mig lov til at stille et spørgsmål, som jeg føler rører ved et af vores største fælles problemer: *Hvorfor*

er præster så mærkelige? Jeg mener ikke at vi er ens, det er vi langt fra. Men af en eller anden grund udvikler præster sig efter linier, der gør, at vi efter en år-række er temmelig langt fra at ligne et gennemsnit af Danmarks befolkning.

Nogle præster er så uendeligt forslidte: trætte øjne, desillusionerede, hærgede træk, som om det var dem, og ikke Vorherre, der bærer alverdens synd og problemer. Andre præster er nærmest frygtindgydende vitale og friske, - endnu, som frygter de, at Folkekirken skal bryde sammen den dag, de ikke længere kan magte det hele. Der er præster, skåret efter typen »Vi alene vide. . .«, og der er præster, der er selvudslettende undskyldninger for sig selv. Og der er flere typer endnu. Altsammen almindelige menneskelige egenskaber, men hos præster findes de tit rendyrkede i mærkværdig grad. Det må vel på en eller anden måde være resultatet af en erhvervsygdом

En del af det kommer vel af, at man som præst altid bliver lagt særligt mærke til, man har aldrig rigtig fri. Det hører med til at være præst, at man må leve i glashus, at tiden og stedet for ens tørring af vasketøj og mængden af ukrudt i ens have er samtaleemner, der påkalder almindelig opmærksomhed, selv i et bysogn. Det hører også med til at være præst, at man sjældent kan deltage i en fest, uden at man - efter et vist antal glas - skal fungere som skraldebøtte for andre festedtageres egne samt deres fædres og bedstefædres uforløste aggressioner mod kirke og præster - for senere på aftenen at blive indviklet i de samme menneskers skriftemål. Det kan nok ikke være anderledes, men det *kan* føles som lidt af en belastning, og det kan vel ikke undgå at præge én.

Men det er slet ikke det værste. Den farligste af præstens erhvervsygdомme

angriber os direkte på vores menneskelighed og vores selvkritik.

En gang imellem minder præster mest om små konger. Nogle svulmer af værdighed, andre prøver på det, og igen andre finder den sande værdighed i at gøre det modsatte. Det virker som en slags kompleks, et Melkisedek-kompleks*) må det vel hedde, og det viser sig stærkest, når præster taler i en forsamling af andre præster. Det er ikke til at tage fejl af, at den der har ordet er vant til, at folk sidder ganske stille og lytter andægtigt, når han eller hun rejser sig og taler. Man er vant til, at det man har at sige bliver betragtet som noget af værdi.

Jeg har gjort den iagttagelse, at præster misforstår hinanden nøjagtig lige så meget som alle andre mennesker, men at præster er langt værre til at tro, at de *har* forstået den forrige taler, men at han naturligvis selv ikke helt har forstået, hvad det var han sagde, eller i hvert fald ikke forstået konsekvensen af det! Jo, vi er vant til at blive lyttet til med alvor, vant til at selv vores mest banale betragtninger påhøres med opmærksomhed, som var det vise guld-korn. Der må uvægerligt ske mærkværdige ting, når sådanne ophøjede personer skal til at samtale. Ingen har godt af i det daglige at blive lyttet til, på den måde præster bliver det. Hvordan skal man undgå at tage skade på sin menneskelighed og sin selvkritik, når man i reglen bliver snydt for sund modsigelse og saglig kritik? Ender man ikke nemt med at tro, at man virkelig er et såre viist menneske? Det er ikke så galt som det har været, og Gud være lovet for det! Præster kritiseres en hel del i dag, men desværre for præsten falder kritikken som regel først, når præsten er gået, og så har han jo ingen gavn af den.

*) Nemlig efter Salems præstekonge 1. Mos. 14,17.

Der er mange, der anklager præsterne for at tro, at de sidder på en piedestal; og noget er der virkelig om snakken, selv om piedestalen ikke er så høj, som den var i gamle dage. Men hvem er det, der har rejst den piedestal? og hvem har skubbet og maset og lokket præsten der op? for frivilligt er de færreste af os hoppet, må det siges til vort forsvar.

For det var jo ikke med de ambitioner, man begyndte som præst. De fleste af os begyndte med stor åbenhed og selvkritik, nærmest generte over at skulle være den, der stod frem og sagde noget, og den, der skulle finde på. Man begyndte med ønsket om at nedbryde præste-enevælden, om at få flere med i beslutningsprocesserne, få fleres initiativer frem, få debat om det ene og det andet og fordele opgaver og ansvar. Men man skubbes umærkeligt i en anden retning end den man ville. For debatten, initiativerne og alt det andet udebliver. Et par velmenende mennesker antyder, at »det plejer præsten selv at...« og »vi vil faktisk helst have, at det er præsten, der...« og den ene efter den anden lader sig overtale til at gøre, hvad der forventes af én, og ganske stille glider man, skubbes man - hen mod piedestalen. Og mod isolationen. Hvad i alverden er det, rollen som *præsten* gør ved ellers skikkelige og fornuftige mennesker, som tidligere var i besiddelse af en god og sund selvkritik og en rimelig tilbageholdenhed?

Vi bliver tvunget til at være noget særligt, og vi får at vide, at vi endelig ikke må tro at vi er noget særligt - og det sidste er da i hvert fald en lettelse, men hvordan skal vi finde vore egne ben i alt det?

Her er det jeg må indskyde et »Gud ske lov at jeg er kvinde!«

Vi kvindelige præster har de samme problemer med det at være præst som

de mandlige præster, men vi har dem ikke i nær den samme grad. Vi stilles ikke over for de samme krav om højagtelse, for kvinder er nu engang ikke særligt høj-agtede.

Lad mig illustrere det med en dejlig historie, som engang overgik en af mine mandlige kolleger: Det var præsten, der en dag skråede over en gård i fuldt ornat, på vej til en hjemmealtergang eller hvad ved jeg. En lille unge standser benovet op ved synet, tager mod til sig og siger: »Dav Gud!«

Jeg garanterer, at det ville jeg aldrig komme ud for! Hvilke forventninger man end kan finde på at stille til præsten, så er vi kvindelige præster på forhånd friere over for de forventninger end de arme mænd.

Jeg har adskillige gange oplevet, at folk har begyndt at tale til mig med den ejendommelige stemmeføring og det ordvalg, som visse traditioner har sagt dem, at præster *skal* tiales med; men så pludselig har de taget sig i det, og er slået over til normalt dansk. - Jo, for den sunde fornuft sejrede over forventningerne til præsten, og den sunde fornuft sagde én, at Vorherre nu en gang ikke *kan* være en dame. Og så tvinges tanken et skridt videre. For når en dame alligevel kan være præst, så må der jo faktisk være noget om, at en præst bare *er* et almindeligt menneske.

Nej, det er et privilegium blandt præster at være kvinde!

At det desuden også kan være både besværligt og ydmygende, er en ganske anden sag, men det hænger nu ikke så meget sammen med at være kvindelig *præst*, som med det, simpelthen at være kvinde.

Det var først da jeg forlod universitetet og kom ud i det normale samfund som præst, at jeg opdagede, at jeg uforvarende var blevet født til at være et men-

neske af ringere værdi. Jeg må have levet i et ret beskyttet miljø indtil da, for det var simpelthen ikke gået op for mig før, at man som kvinde ikke havde så meget at skulle have sagt; og det kom som et chock da jeg opdagede det! Jeg fik det ikke at føle mere end andre kvinder i sognet fordi jeg var præst, snarere mindre end de fleste, men det var alligevel nok til at give mig et chock, for jeg anede virkelig ikke, at jeg var andenrangs.

Man kan komme ud for mange pragtfulde situationer i den sammenhæng. Nogle af dem er lette at tage, og endda at more sig over, som da f.eks. en mig ubekendt dame i sit hjertes uskyld udbrød: »Er du den nye præst i Jørlunde! Jamen jeg troede at de havde så mange ansøgere, så de bare kunne vælge den, de helst ville have!« Ikke sandt, den er ikke til at stå for. - Især ikke efter at man altså *er* blevet valgt. Men det var også en bemærkning, der kom lige fra hjertet og uden spor af malice. Men der er andet, det er sværere at tage pænt. Hvad skal man f.eks. stille op, når man i en ellers saglig vending, der falder på plads med ordene: »Hør nu her, lille skat. . .« Det er en vending, der falder adskillige mænd let i munden - er de mon selv klar over, hvordan det føles at blive reduceret til en »lille skat«? Hvad gør man, når man i bedste mening bliver præsenteret som: »Det er vores søde præst!« eller når en velvoksen dame henrykt kvirrer: »Ih, De minder *fuldstændig* om min svigerdatter!«, for så er man placeret; minder man om en svigerdatter, kan det være endda meget svært at blive taget alvorligt.

Jo, det er besværligt nok at være kvinde, men det er til at bære, hvis man kan mobilisere en smule humor. Men hvis det bliver kombineret, det at være kvinde og det at være præst, så er selv alle

besværlighederne kun en rigdom. Jeg kommer nemlig uhyre sjældent ud for, at folk er benovede og fulde af ærefrygt for præsten, når præsten er mig. Og det er ikke alene til at bære, det er til at glæde sig over.

Jeg bliver ikke opfattet som nogen personlig autoritet, for den traditionelle autoritetstro vægrer sig ved at lade sig tilfredsstille af en kvinde. Derfor er jeg heller ikke farlig for nogen. Min person kan ikke true andres magt, og netop derfor er jeg fri! Fri til at forkynde Ordet, så evangeliets farlighed kommer til at stå alene med sin egen autoritet og sin egen magt.

Ikke en kat ville drømme om at tro Ordet fordi præsten siger det, for når præsten er en kvinde, så er præsten dermed ingenting hvad autoritet angår, men Ordet kommer til at være alene om at kræve autoritet. Jeg er ikke farlig for nogen. Ingen kan mistænke mig for at lægge magt bagved det jeg siger, og derfor kan jeg nok sige de farlige ting mere ligeud end de mandlige præster, og lade Guds ord om at være farligt.

Det skal nok vise sig, at det er lettere at prædike som kvindelig præst.

Men også på andre måder, er det en stor fordel at være kvinde når man er præst, og her viser det sig, at fordelene ikke kun bliver til gavn for os selv.

Jeg begyndte med at bruge mange ord om det problem det er at være præst, når man fra forskellig side prøver at skubbe præsten op på den piedestal, hvor vi i al hæderlighed navn må sige, at vi ikke hører til, hvor vi ikke en gang bryder os om at være. Det er svært at slås mod den præsteforestilling, men vi slipper ikke for at tage det besvær, for opgøret med den autoritære præsterolle, er i virkeligheden et opgør med fortidens autoritære kirke.

Enhver præst har oplevet at blive gjort

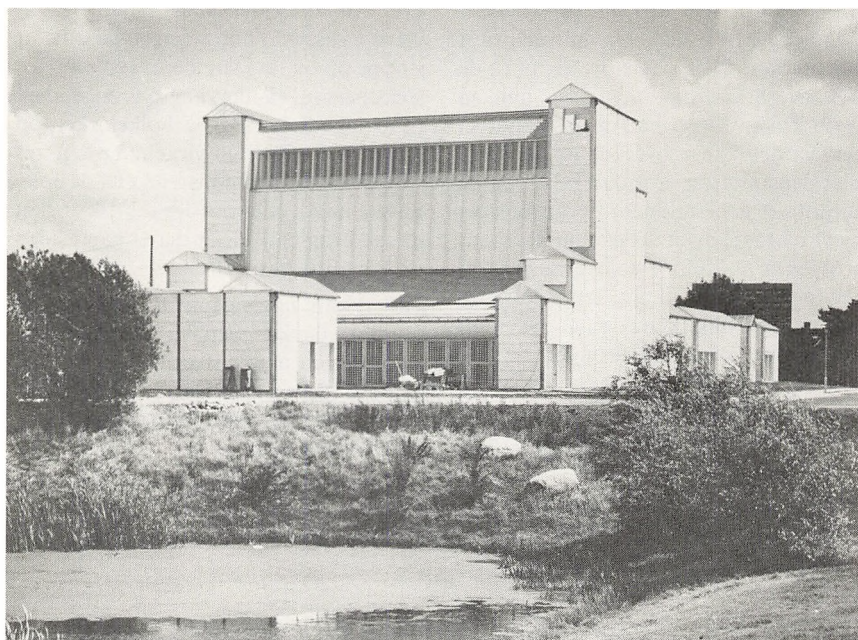
ansvarlig for alle kirkens forsyndelser og svigt fra fortiden. Og enhver præst har oplevet, hvor svært det er, at få de folk overbevist om, at uanset hvilken skyld kirken bærer på fra sin fortid, så betyder det ikke at hverken Folkekirken eller dens præster er sådan i dag. At de autoritære generationer af præster stort set er uddøde, og at det er et af præstens problemer at komme de overmenneskelige forventninger til præsten til livs. Jeg er ikke et øjeblik i tvivl om, at det er lettere at være kvinde i det opgør, og dermed gør vi opgøret lettere for alle andre også. Jeg vil gå så vidt som til at sige, at det at være kvindelig præst ikke bare er en fordel for os selv, men at det er intet mindre end en lykke for hele Folkekirken at den efterhånden har fået så mange kvindelige præster.

For hvis vi en del gange - bare ved at være kvinder - har tvunget folk til at stoppe op og revidere deres syn på præstens person, så har vi også tvunget dem til at tage deres syn på Folkekirken op til revision. Om den virkelig *er* den autoritære kirke, som det er så let at polemisere imod, eller om der faktisk er sket en ændring i alle de år der er gået, siden de selv sidst var i kirke.

Har vi bare nogle gange tvunget folk til at tænke det igennem, så er vi ved at have været en meget stor hjælp for både præster og menigheder i vores fælles opgør med fortidens autoritære og ensomme præsterolle.

- Hvis I altså vil tage imod vores hjælp!

Jeg er inspireret af skyerne

- om Bagsværd nye kirkes tilblivelse

ved Svend Simonsen

Den 15. august 1976 indviedes en ny kirke i Bagsværd. Kirkens forhistorie er lang og broget. Den første beslutning om at bygge kirke i Bagsværd blev taget i 1913, men det blev ikke til meget mere end en spæd begyndelse. Sagen gik i stå på grund af første verdenskrig. I 1923 fandt man en midlertidig løsning, idet et menighedshus på Bagsværd Hovedgade efter en lempelig ombygning blev indviet til midlertidig kirke. Kirkesagen lå derefter stille indtil 1948, da arbejdet blev genoptaget af en nydannet kirkekomité.

Det sædvanlige arbejde med fremskaffelse af kirkegrund, udarbejdelse af tegninger, indsamlinger m.m. blev sat i gang, men i 1964 gik sagen påny i stå, da kirkekomiteen mistede kirkegrunden af byplanmæssige årsager. Først da Glad-saxe Kommune stillede en ny grund til rådighed, og da menighedsrådet i 1966 blev bygherre sammen med kirkekomiteen, kom der igen skred i sagen.

I 1967 rettede menighedsrådet henvendelse til arkitekt Jørn Utzon, som var kommet hjem fra Sydney og nu var ledig på torvet. Han sagde ja til at være kirkens arkitekt. Efter endnu mange genvordigheder nåede man omsider frem til at få byggetilladelse i april 1973 og endelig den 15. august 1976 var målet nået.

Den særprægede, utraditionelle kirke har nu været i brug knap to år og har vist sig særdeles funktionsdygtig med hensyn til de primære ting: gudstjeneste og kirkelige handlinger. Men kirkehuset, som foruden kirkerummet også rummer konfirmandstuer, mødesal og ungdomslokaler (de sidste betalt af midler udenfor kirkeligningen), har i disse par år være rammen om adskillige meget velbesøgte koncerter, foredrag m.m. Kirken besøges hverdage og helligdage af mange mennesker fra nær og fjern, som kommer for at opleve det enkle lyse kirkerum med de fantastiske hvælvinger (skaller), der giver rummet dets særlige karakter.

Om opgaven og dens løsning har arkitekt Jørn Utzon udtalt sig i et interview ved pastor Per Jensen, Mørkhøj:

SP: Det er den første kirke De bygger - hvordan har DE forberedt Dem til denne opgave?

Jørn Utzon: Udviklingen i arkitekturhistorien er for en stor del bestemt af kirkebyggeriet i de forskellige tider. Det er sådan, at før vores ingeniørtid, så har kirkerne voldt den største bekymring, når det drejede sig om spændvidde - al overspændte et stort rum. De største, sværeste og dristigste konstruktioner findes altid i kirkerne. Hvis man interesserer sig for konstruktion, som jeg gør, ligger det meget nær altid at studere kirker. Det er den tekniske side. Hvis man ser på arkitekturen som funktionsopfyldelse, så er det også naturligt, at kirken

---

*Bagsværd kirke, opført 1976.
Arkitekt: J. Utzon, Hellebæk.
Foto: O. Eriksen, Bagsværd.*

har en tiltrækning for en arkitekt, fordi det er så rent et funktionelt grundlag, og det er så simpelt, det man søger. Det rum skal være så simpelt, rent og sandfærdigt som muligt. Derfor har mange arkitekter en drøm om at komme til at lave en kirke. Så man kan sige, man er forberedt.

Bindeled mellem mennesker

SP: Betyder det noget for Dem - personligt og som arkitekt - at det er en kirke og ikke for eksempel et buddhistisk tempel eller en moské?

JU: Min kone, som er meget bibelstærk, sagde forleden dag: »Når man læser og hører Biblen, så kommer man i forbindelse med mennesker.« Kirken står som et bindeled mellem menneskene på en måde som hverken et buddhistisk tempel eller en skole eller noget som helst andet kan, fordi det er et bindeled, der dækker over sindets del, som ikke er betjent andre steder end i kirken. Jeg har ikke noget parallelt til kirken!

SP: Der er jo en anden verdensberømt arkitekt og kunstner, Le Corbusier, som engang skal have kaldt en kirke for en dims til at holde gudstjeneste i. Har De noget at føje til den definition?

JU: Han har sagt: Et hus er en maskine til at leve i. Det sagde han ovenpå en periode, hvor man var helt forvirret af stilarter, hvor man trådte ind i teknikken, hvor man fik maskiner og fabrikker, hvor man så opnåede et nyt grundlag for arkitekturen, nemlig at tænke sig om, hvad man skulle bruge det til. Han ser funktionelt på det: en dims til gudstjeneste. Det lyder slem, men det er korrekt.

Rummet

SP: Har De bevidst arbejdet med at udforme et rum, der ud over at være rammen om menighedens gudstjeneste også

skal være velegnet til anden brug og i bekræftende fald hvilken?

JU: Mange gange mens vi arbejdede med kirken, spurgte jeg: Hvad er det, I vil have? Hvad er sådan et kirkerum? Hvordan finder vi ind til, om det skal være lyst eller mørkt, højt eller lavt o.s.v.?

Så sagde jeg i min dumhed: Hvordan laver man et helligt rum? Så stoppede pastor Willer mig og sagde: »Man laver ikke et helligt rum. Et helligt rum, det er et sted, der er indviet. Det er under et træ, eller det er hvorsomhelst. Du må endelig ikke forsøge at lave et helligt rum.«

Det er nærmere dimsen til at holde gudstjeneste i. Så og så mange mennesker, en god akustik og en vis fred, der ikke er teateragtig, ikke et mørkt rum rettet mod en scene eller et højalter, men man er sammen om og fælles om det, der sker. Vi har diskuteret frem og tilbage at lade vores alter stå midt på gulvet. Det blev vi angst for - folk så ind i hinandens øjne, samtidig med de skulle koncentrere sig for eksempel ved en begravelse. Det gik vi væk fra. Vi valgte en vis bred vinkel hen mod et sted, som ikke er så sceneagtigt, men hvor tingene foregår på langs. Derfor kom vi frem til det brede rum.

Styrke og renhed

SP: De har valgt noget meget stationært med hensyn til alterets udformning. Der er jo ellers kraftige tendenser - også indenfor kirkerne - til at tingene skal være overordentlig fleksible og flytbare, blandt andet fordi vi ikke véd, hvordan gudstjenesten skal være om 25 år.

JU: Nej, men vi er jo ikke interesseret i, hvordan det skal være om 25 år, lige meget hvad vi bygger. Vi er faktisk interesseret i, at hvis der er nogen, som graver ned om 2000 år, så finder de noget

fra en periode med en vis styrke og renhed, der hører den periode til. Det gamle problem med at overspænde et stort rum er her løst ved at tage en form, som er vor tids, nemlig tynde betonskaller. Jeg er inspireret af skyerne og har lavet et rum, der forsvinder opad. Så er møbleringen nogenlunde givet. Det rum, der er fleksibelt, det er faktisk under et fladt loft. Så kan man rykke sig rundt og får samtidig altid samme forhold. Hvis man derimod laver et rum, som står meget fast, så kan alteret ikke rykkes et par millimeter eller drejes skævt. Det hele er skabt på én gang - som i naturen - Kulden, der forløber ud til vandet, eller et stort egetræ, der står det rigtige sted. Det er et andet synspunkt. Begge synspunkter kan være rigtige. Men vi har

valgt at lave noget i dag, som vi gerne vil have det. Og så står vi fast ved det, indtil det ikke kan bruges mere.

Uerfaren, men åben

Bygherren er i dette tilfælde lige så meget et byggemateriale som betonen og træet. Det er noget der er flettet sammen. Og det er det fine ved at være uerfaren med kirkebyggeri, uerfaren med ceremonierne, men åben. Så lader man tingene lave sig selv. Hvis man er formalist, så trykker man det på! Det er derfor det måske har taget lidt tid for os.

SP: Det er Deres første kirke - kunne De tænke Dem at bygge flere kirker?

JU: Ja, det kunne jeg vældig godt tænke mig. Jeg vil gerne bygge en trækirke!

Hvorfor jeg tegner

Af Svend Biørn

I grunden er det lidt irriterende at være kendt som »præsten, der tegner«. Men det må jeg vel finde mig i. Ærgerligt nok er det de færreste præster, der gør det. Og ingen undgår sin skæbne. Gør man noget, andre ikke gør, bliver man kendt for det.

Jeg ville ønske, at man ville sige om mig, når engang jeg er død og borte, at denne Biørn var en ganske almindelig folkekirkepræst, der bare gik og passede sine ting. Men det er nok at stile for højt. I stedet for vil man nok sige, at jeg med mine tegnerier og digterier gik og forsømte ting, der var vigtigere. Ak ja, det er ikke let.

Nu har man bedt mig skrive lidt om, hvorfor jeg tegner. Men ærligt talt: jeg ved det ikke! Vel fordi jeg ikke kan lade være. Somme tider fordi det morer mig - somme tider fordi man lokker mig til det. Man fik mig jo også til at lave nogle tegninger til denne bog. Og når man så går i gang med det, er det ganske sjovt. Jeg har altid tegnet. Alle børn tegner - og kan tegne. Men så på et vist tidspunkt holder de op (sikkert fordi de ser, hvor godt f.eks. Michelangelo gør det). Men jeg er aldrig holdt op. Jeg har aldrig fået anden undervisning i tegning end den jeg fik i skolen. Havde jeg fået undervisning, var mine tegninger nok blevet bedre - men sikkert også kedeligere. Jeg tror på, at man skal finde sin egen helt personlige streg - og den prøver jeg på at finde hver gang jeg tager en blyant i hånden. Hver eneste tegning er

et eksperiment. Man leder efter sin personlige streg, sin egen måde at udtrykke sig på. Og sådan må det være. Ellers er det ikke morsomt.

Jeg holder meget af at illustrere - både det andre skriver og det, jeg selv skriver. Da jeg gik i skole, kunne jeg få megen tid til at gå med at sidde og illustrere læ-

rebøgerne med tegninger i marginen eller hvor der nu var plads. Det foregik gerne i timerne. En dejlig måde at få tiden til at gå.

Jeg fandt også på at lave tegneserier. Opfandt min helt private lille helt. Han hed Peter og gik med rundbulet hat og butterfly. Da jeg i sin tid var hjælpepræst og kordegn i Søllerød for provst Sparsø, var jeg belejret med en masse kirkebogsføring. Så fik jeg den idé at genoptage arbejdet med tegneserier. Jeg tog igen fat på min barndomshelt Peter, og serien kom til at køre i forskellige danske og udenlandske aviser, og for de penge, jeg tjente, ansatte jeg en kontormand til at føre kirkebøger. Det var en ganske praktisk idé. Den bevirkede, at jeg fik mere tid til at være præst. Men noget overskud blev der ikke. Jeg er glad for at jeg ikke skal leve af at være tegner. Det må også være fælt at skulle være økonomisk afhængig af, om andre kan lide ens tegninger. Nu kan jeg være ligeglad og tegne som det passer mig. Men det er vidunderligt at tegne. Tænk, hvad man kan udtrykke med ganske få

streger! Og er man så lykkelig ikke at være professionel, behøver det aldrig blive rutine. Hver tegning kan blive til noget helt for sig.

Spørger man, hvorfor et menneske tegner, så kan man ligeså godt spørge, hvorfor vi taler og skriver. At tegne er at meddele sig - at tegne er at betjene sig af et bestemt sprog. I en tegning kan man lægge sine oplevelser og følelser - også sine mangler og fejl - sin begrænsning. Mange ting udtrykkes bedst uden ord. Man tegner f.eks. en præst, der står på sin prædikestol - han ser ganske almindelig ud - lidt komisk og hjælpeløs - men alligevel står han, hvor han står - og så må det gå, som det kan. Vil Vorherre ikke hjælpe, så er der ikke noget at gøre ved det. Men Vorherre har jo lovet at ville hjælpe, hvis jeg ikke tager meget fejl. Har han ikke det? Jo, pokker har han! Og så må det være et godt sted at stå - på en prædikestol - selv for en almindelig lille latterlig mand. Alt dette kan godt udtrykkes i få streger. Måske ikke så alle forstår det - men alligevel: man kan jo prøve!

Natten til den 7. april 1976 blev der øvet hærværk mod Rungsted Kirke og flere ruder blev knust.

RUDEKNUSEREN

Tænk vi her i Rungsted huser
en vaskeægte rudeknuser,
en sølle fyr, en grim bajads,
der går omkring og knuser glas!

På natlig sti mens uglen tuder,
han lister ud til sine ruder,
til heltedåd med mandigt mod
han lister ud på strømpefod.

Igennem mørket han sig famler
og på en byggeplads han samler
en bunke teglsten i sin favn –
og så af sted i Herrens navn!

Vor helt har store ambitioner
og trakter mod provokationer
og det i allerstørste stil.
Det var en aften i april,

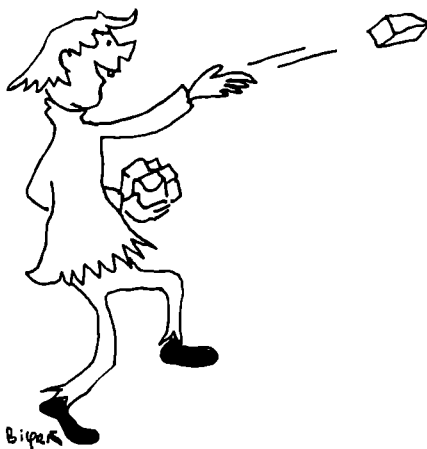
at han drog ud med tapper mine
og tænkte modigt: »Død og pine!
I denne nat vil jeg bevirke
lidt gennemtræk i sognets kirke!«

Og skytset røg mod kirkeruden.
Så gik han hjem til hovedpuden,
tilfreds han tænkte: »Min bedrift
bli'r nok avisens overskrift!«

Men man må tilgi' og forstå,
den tosse tænkte ikke på,
at Gud i Himlen altid ser,
hvordan vi mennesker os te'r –

og når HAN ser, hvad her blev gjort,
så har HAN nok forsigtigt spurgt:
»Min ven, hvorfor er du så slem
mod det, som er DIT EGET HJEM?«

Biørn

Natten til den 16. april 1978 blev Rungsted kirkes vimpel stjålet for anden gang.

DEN STORE VIMPELTUV

Den sorte, skumle Rungstedtyv,
som elsker alt det frække,
hen lister sig en nat af sted
i skjul bag høje hække.

For ham er intet mål for højt
og ingen dåd for simpel.
Hans agt det er i denne nat
at rane kirkens vimpel.

Ved kirkens flagstang standser han
og griber fat i snoren.
Den stakkels vimpel trækker han
så listigt ned til jorden.

Så gemmer han den røde dug
forsigtigt under trøjen,
med byttet skynder han sig hjem
og putter sig i køjen.

Men menighedens vise råd
forsamles næste morgen.
Nu gælder det at råde bod
på skammen og på sorgen.

De åbner sognets pengepung
og køber straks en anden,
som vaje kan på kirkens stang
til ærgrelse for fanden.

Men tænk, den slemme vimpeltyv
er snart igen på færde!
Han lægger sig på lur en nat
og sværger ved sin ære:

»Den nye vil jeg også ha' -
jeg kan det, og jeg tør det!
Pas bare på! Jeg er på vej!
I denne nat jeg gør det!«

Og menighedens vise råd
på ny må træde sammen.
Dets formand råber: »Stop den tyv!«
Og alle svarer: »Amen!«

Så fatter han en snedig plan,
som her vi gerne røber:
»En vimpel må vi ha'. Den går
vi hurtigt hen og køber,«

det sagde han, »så hejser vi
den atter op på stangen.
Men kommer røveren igen,
så må vi ha' ham fangen!

Nu sætter vi elektrisk strøm
til snoren, vi benytter.
Med mange hundred tusind volt
vi vimplen vel beskytter!«

I Rungsted-folk, hvis I en nat
kan høre noget futte,
så ved I, det er tyven, som
sin vimpeljagt må slutte.

Moral
Lad kirkens vimpel vær' i fred!
Prøv ikke på at ta' den!
Du ellers let kan ende som
et stjerneskrud i natten!

Biørn

Om at skrive ny musik til juleaften

Et indslag i Jægersborg Kirke

Fødslen, konkret og som begreb, er noget, vi har fælles, og den er frygtelig gammel og altid ung. Ligesom kærligheden. Julen forener i et strålende øjeblik fødsel og kærlighed. Og ikke mange af os - selv om vi måske ikke er alt for gode kristne - kan slippe uden om julen. Det bunders måske osse i, at julen udover at være »fødselens« osse er børnenes. På mange måder. Men ganske konkret har julen op gennem vores barneår gjort et uudsletteligt indtryk på os. Den direkte, letforståelige, naive glæde - og det dybe sug ned i tiden til det største og mest elementære - og uforståelige. Det er i store træk, hvad vi har med at gøre. Og hvad kan vi gøre ved det? Hvad kunne jeg f.eks. gøre ved det, da jeg skulle skrive musik til Jægersborg Kirkes juleaftensliturgi? Ja, nu sker der jo et uundgåeligt fald fra de evige ting til de mere ydmyge områder, og jeg skal i det følgende ganske nøgternt - hvilket i denne sammenhæng vil være nogenlunde klædeligt - fortælle, hvorfor min julemusik blev som den blev.

Først og fremmest fæstnede jeg mig ved begreberne gammel og ny. Begreber, der som nævnt er uløseligt forbundet med julen. Ligesom osse begrebsparret lys/mørke. Jeg ønskede at opfinde, at skrive nyt, at »føde« hvis man må være så fri. Jeg ønskede ikke at skrive konventionelt, lige ud ad landevejen. Eller sagt med andre ord, i dur, moll eller modalt, som komponister har gjort før os i det 17., 18. og 19. århundrede. Jeg

Af komponisten
Pelle Gudmundsen-Holmgreen

ønskede at skrive som en del af det 20. århundrede.

Men ny musik er mange ting, og mange af dens karakteristika måtte jeg forkaste i forbindelse med en juleliturgi. Ny musiks forhold til konsonans - dissonans, ganske enkelt sagt dens ophævelse af denne kontrast til fordel for et gradueret samvær var det imidlertid væsentligt for mig ikke at opgive. Derfor vil de mennesker, der forventer en dissonans opløst i en konsonans uundgåeligt forvirres. Og hvor mange dissonanser er ikke blevet opløst i konsonanser i vore kirker.

Et andet område, der står debat om, er vores forhold til den musikalske gestus. I det små: som frasering fra tone til tone. Og i det store: som form. Især romantikkens flotte, heroiske eller sentimentalt lyriske gestus er kommet på en hård prøve. De her brugte adjektiver er mere eller mindre negativt ladede, og man kunne selvsagt osse om romantikken have valgt at sige: dybt menneskelig, ekstatisk og poetisk. Begge dele er rigtigt og afhænger naturligvis af, hvilke værker der er tale om. Men - og når jeg skriver men, er det fordi der er et men - tiden får os til at se forskelligt på ting og sager. Og i den sidste snes år (med udløbere ned i begyndelsen af århundredet) har romantikkens gestus, som har overlevet op gennem modernismen, altså været under kritisk observation.

Her har den »statiske« musik været os

til hjælp. Statisk musik ligger fast - i hvert fald i visse henseender. Da musik dårligt kan tænkes helt uden bevægelse, kan det f.eks. betyde rotation på stedet i modsætning til en retningsbestemt bevægelse (opad, nedad, hentil). Variation snarere end udvikling. Dette er nye og spændende tanker for os, og vi hjælpes på vej af folkemusikken fra nære og fjerne steder. Nogle steder bliver man ved med at synge de samme 2-3 toner i timevis. Og fra fjerne tider, nemlig middelalderen. Dette fænomen vil osse i nogen grad kunne findes i min julemusik, som skyr den store gestus, benytter få toner, og cirkler på samme sted.

Da tonematerialet er holdt indenfor en ældgammel ramme (den pentative eller den diatoniske skala), og da vi på mange måder i den formelle konception har ladet os inspirere af middelalderen, vil der altså blive tale om en sammensmeltning af nyt og gammelt.

Måske genkendes disse beskrivelser i ord ikke umiddelbart i musikkens sprog af den almindelige lytter. Sådan er det jo ofte, når vi snakker om musik. Hvad vi siger, lyder måske meget fornuftigt, eller når det går højt »interessant«, men det høres ikke af musikken. Men forklaringer kan af og til virke som et springbræt for forståelse og måske på anden måde inspirerende. Vi vil altså roligt gå videre.

Modsætningen gammel-ny har som nævnt været et udgangspunkt, men osse begrebsparret individ-kollektiv, eller mere specielt komponist-menighed, måtte overvejes. Hvordan kan en komponist skrive, så han selv synes, det er fuldgyldigt og samtidig ikke kommer for meget på tværs af menighedens forventninger? Julegudstjenesterne er belastede, mange mennesker er i kirke, og paradoksalt nok er tolerancetærsklen - netop denne dag af alle dage - væsent-

ligt nedsat. Og da det ikke er ukendt at »moderne« komponister har svært ved at opgive det sprog, de nu har opdaget som spændende, til fordel for en popularisering for »folks« skyld, så er der lagt op til problemer.

En af mine kolleger har ganske raffineret udtrykt sin mening på denne måde: »kunst for kunstens skyld (l'art pour l'art) for folks skyld.« Hvilket selvfølgelig betyder, at man dybest set gør folk en tjeneste ved at lave kunst, så det er kunst. Og det kan man kun ved at være ærlig, udtrykke det man er optaget af. For mig personligt er det ikke et spørgsmål om venlighed eller ikke-venlighed, om publikum forstår eller ikke forstår. Ikke således at publikum er ligegyldigt eller overflødigt. Det er det selvfølgelig aldrig. Men i det øjeblik tingene laves, må lytteren regne med ikke at få første prioritet. Sådan er det i mine øjne bedst, når vi »bare« komponerer.

Men når det er kirkemusik? Når det er musik, der skal bruges til noget bestemt? Ja, så forholder det sig noget anderledes. Da må det fungere, om ikke første gang, så dog indenfor en rimelig tid. Mange musikværker er ved deres fremkomst blevet pebet ud, for derefter allerede ved næste opførelse at blive en succes. Men der må tages hensyn til forholdet meddelere/modtager. Den legendariske kløft mellem komponist og lytter måtte formindskes i forbindelse med denne juleaftensliturgi. Samspillet mellem det musikalske stofs egne udviklingsmuligheder og komponistens ønske om at inddrage mere enkle og almene musikalske virkemidler kan mindske musikkløften. Jeg skal nævne nogle eksempler på, hvordan det kommer til orde i min julemusik.

1. Dissonansen, som er en torn i øret på mange mennesker, optræder i mild udgave. I pentatone sammenhænge som stor sekund. Den store sekund »bider« ikke så meget i øret som den lille.

2. I stedet for at bruge den kromatiske skala, alle de 12 toner - som man jo gjorde i 12-tone-musikken, anvender jeg den diatoniske skala: C - D - E - F - G - A - H - C, som jo er grundlaget for mange hundrede års europæisk musik. Eller den pentatone skala, der som sagt er urgamme.

3. Det rytmiske er baseret på en tydelig og enkel puls.

Det må være på tide at komme ind på teksten. De 5 korte tekstled handler alle om lys og mørke, et sidste afgørende begrebspar. Et introitus bygger på skabelsesberetningen: »Og Gud sagde: Der blive lys, og der blev lys. Og Gud så, at lyset var godt, og Gud satte skel mellem lyset og mørket. Og Gud kaldte lyset dag, og mørket kaldte han nat. Og det blev aften, og det blev morgen, første dag.«

Satsen er formet som gentagelser i orglet af pentatone vendinger, der som nævnt er en slags musikalsk urmateriale. Et materialevalg, der - som man vil forstå - ikke er helt tilfældigt valgt til dette sted. Endvidere forekommer en faldende bevægelse - osse pentaton (i øvrigt et citat fra »Glæden hun er født i dag«), der leder tanken hen på klokkers klang. Jeg benytter en satsteknik, som består i, at den samme melodi spilles i flere forskellige tidsplaner på én gang, således at der i de langsomme udgaver af melodien opstår én klang på hver ny tone. Det lyder måske indviklet, men er det egentlig ikke. Det smukke er, at den samme melodi gennemtrænger musikken i stort og småt.

Efter salmen »Det kimer nu til julefest« og læsning af Esajas 9, 6-7, er der som en forberedelse til selve juleevangeliet en motet over Esajas 60, 1-3: »Gør dig rede, bliv lys, thi dit lys er kommet. Herrens herlighed er oprundet over dig. Thi se, mørke skjuler jorden og dunkelhed folkene. Men over dig skal Herren oprinde, over dig skal hans herlighed ses. Til dit lys skal folkene vandre, og konger til dit strålende skær.« Et stykke musik der som forspil benytter indledningens orgelpræludium i en dæmpet registrering, hvorefter teksten frembæres heterofont af koret, mens orglet næsten tier. Hvilket skulle give indtryk af venten eller beredthed.

Som sagt handler alle tekster om lys og mørke, og en af pointerne musikalsk set bliver da, at dur-tertsen, den lysende dur, for første gang optræder efter juleevangeliet. Den kommer nu med sin indtræden første gang i musikken til at repræsentere lyset.

Overalt fra først til sidst findes små stumper af vore julesalmer indflettet i musikkens melodiske bevægelser. Men især efter juleevangeliet bliver det helt

tydeligt, hvor teksten til korsatsen er fra Esajas 60, 19-20: »Ej mer skal solen være dit lys eller månens skinne for dig: Herren skal være dit lys for evigt, din Gud skal være din herlighed. Din sol skal ej mer gå ned, din måne skal ej tage af. Thi Herren skal være dit lys for evigt, dine sørgedage har ende.« Korsatsen over denne tekst består simpelthen af brudstykker fra julesalmer, som er lagt oveni hinanden i et polyfont og polyrytmisk væv.

Efter prædiken citeres Johannesprologen: »I begyndelsen var ordet, og ordet var hos Gud, og ordet var Gud. Dette var i begyndelsen hos Gud. Alt er blevet til ved det, og uden det blev intet til af det, som er. I det var liv, og livet var menneskenes lys. - Og lyset skinner i mørket, og mørket fik ikke bugt med det«. Det er nok denne sats, der musikalsk set har sværest ved at tiltale menigheden som helhed. Min idé var, at denne tekst burde optræde enkelt, abstrakt, som recitation af et digt og samtidig indhyllet i en fjernhedens og lysets sky. Da satsen kommer efter det mest

»talte« i gudstjenesten, er det prosaprægede midler, jeg har benyttet mig af. Midler der ligger fjernt fra en operamæssig, teatralisk gestus. Derfor mente jeg, det var rimeligt, at nogle af korstemmerne fremsagde teksten for at skabe en sammenhæng med den foregående prædiken, mens andre sang den for at understrege tekstens poetiske form. De talende stemmer helt hverdagsagtigt talende. De syngende ganske enkelt deklamatorisk syngende. - Den klangligt lysende sky syntes jeg skulle bygges op i orglet ved, at alle den diatoniske skalas toner lagdes oven i hinanden til én klang.

Til sidst i liturgien benyttes Johs. Åbenbaring 22,5: »Og der skal ingen sol være mere, og de trænger ikke til lys fra lampe eller lys fra sol. Thi Gud Herren skal lyse over dem, og de skal være konger i evighedernes evigheder.« - Som første sats havde præludiekarakter, har dette led postludiekarakter, og det er skrevet på samme musikalske stof som begyndelsen. Derved skulle der komme sammenhæng i tingene.

Motiver på partitursiderne 7 - 8

Det kimer nu til julefest.

Sop
Ten 2
Ten 1
Alt

Det ki-mer nu til ju-le fest... med nytårs ga-ver fryd...
Ej mer skal so-len va-re dit lys el-ler må-nen skin-ne for dig
Ej mer skal so-len va-re dit lys
Ej mer skal so-len va-re dit lys de andre sømmer

Lovet være du, Jesus Krist.

Bas
Alt

...glæde-lig hilst af Himlens hør!
Lovet være du Jesus Krist! at du men-ske vor-den est,
Ej mer skal so-len va-re dit lys
...lys el-ler må-nen skin-ne for dig

Et barn er født i Betlehem.

Ten 1

Et barn er født i Bet-le-hem,
...el-ler må-nen skin-ne for dig.

Glæden hun er født i dag.

Bas

... og u-til-gænge-lig
eller må-nen skin-ne for dig

2 partitursider (side 7 og 8) fra satsen der følger lige efter juleevangeliet. På dette sted forekommer for første gang tonen H, den store tert i forhold til grundtonen G. Et symbol på lyset. Orglet gentager atter og atter en frase der bobler op fra bunden som billede på glæden. Og alle korets stemmer bringer brudstykker fra de salmer der synges i gudstjenesten denne aften. Af hensyn til samklngen har det naturligvis været nødvendigt at ændre på dem. Nod eksemplerne demonstrerer hvordan sammenhængen er mellem de originale melodier (ev. transponerede) og det udseende de har fået i min julemusik.

- 7 -
III

(5)

S
T2

S
A
T1
T2
B

Skr. Nr. 28. 28. 28. 28. 28.

- 8 -

(1b)

S
A
T1
T2
B

Hvorfor blev vores nye menighed sådan?

Af Erik Norman Svendsen

SKOVLUNDE SOGN er et københavnsk omegnssogn mellem Herlev og Ballerup. Ballerup kommune, Københavns amt, Helsingør stift. Sognet har ca. 15.000 indbyggere. Vandrekirke (udlånt af Kirkefondet) taget i brug den 20. dec. 1959. Sognet udskilt fra Ballerup sogn i august 1961. Ny kirke og kirkecenter indviet pinsedag 1972. Arkitekt Aage Porsbo. I tilknytning til kirkerum og menighedslokaler er opført en ungdomsgård.

Tre faste præster, kordegn, kordegnassistent, kirketjener, 2 kirketjenervikarer, organist, 4 korsangere, to faste konfirmandlæsere, en praktisk medhjælp ved konfirmandundervisningen. Ved menighedsrådsvalget den 8. november afholdtes kampvalg mellem tre lister, der fik følgende mandattal: fælleskirkelig liste 10 mandater (uforandret), socialdemokratisk liste 5 mandater (plus

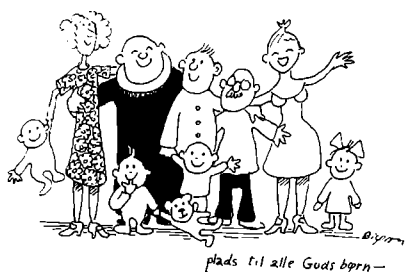
1) og en samfundsliste 0 mandater (minus 1). Stemmeprocenten var 12,5.

Rom blev ikke bygget på én dag. Det gælder også en menighed. For her bliver det gamle ord bogstaveligt talt sandt: »En sår, en anden høster!« (Johs. 4,37) Det er en sandhed, enhver præst kender til. Sognemenigheden er den faste størrelse, mens præster, menighedsrådsmedlemmer og den kirkelige betjening skiftes ud med mere eller mindre passende mellemrum.

I et foredrag om præstens ærgerrighed formanede kollega Poul Ivar Lange os præster til at unde vore forgængere ære. Denne rigtige opfordring bliver meget nærværende, når man forsøger at skildre, hvorfor den menighed, man er præst for, har den profil og de aktivitetsformer, den har. Ja, det indebærer for enhver, der har et ansvarsområde i en menighed, at man går positivt og samarbejdende ind i den tradition, der forefindes. Ændringer i en sognemenigheds liv og virke skal ske gradvist og uden revolutionære omvæltninger, og frem for alt må vi præster gang på gang sige til os selv: »Uden unødige og bedrøvelige opgør!«

Som lutherske præster er vi ansat af en bestemt menighed til at tjene den så godt, vi formår og ikke til at indføre sognepavedømmet ved hjælp af vores teologi, politiske holdning eller eneret på at forkynde evangeliet ved de ordinære gudstjenester.

Sognefællesskabet hører til folkekirkenes største velsignelser. Ganske vist er sognet ikke nogen gudgiven ordning, men sognefællesskabet tjener i en folkekirke som den danske til at støtte og fremme en ægte kristen menighedsdannelse. I sognemenigheden er der nemlig plads til alle Guds børn. Også til de ikke bevidstgjorte og dem, der har en »forkert« politisk eller kristelig holdning. Sognefællesskabet er netop et fællesskab med mennesker, vi ikke selv vælger. Det er et fællesskab med dem, vi bor sammen med. Derfor er det fantastisk vigtigt, at præsten bor i sognet og møder sognets beboere på gade, vej, torv og i butikkerne, ligesom sognets almindelige problemer skal kendes af præsten på hendes/hans egen krop.

Ved gudstjenesterne mødes sognets beboere på tværs af og på trods af politisk holdning, moral, kristendomsforståelse, miljømæssig baggrund og levevis. Alligevel har de ét til fælles: de hører Kristus til. Ja, de sidder til bords både med ham og hinanden, når brødet brydes og vinen skænkes.

Gudstjenesterne er centrum i menighedens liv. Hos os i Skovlunde er gudstjenestelivet præget af, at sognet er børnerigt. Vi har mellem 120 og 150 dåb om året og knap 300 unge, der skal konfirmeres. Det har helt naturligt ført til, at vi udover den faste højmesse også har

månedlige børne- og familiegudstjenester tilrettelagt med henblik på de mange familier med børn og altid tilrettelagt i samarbejde med en af de eksisterende kirkelige arbejdsgrøner (KFUM og K-spejdere, FDF/FDP, Børneklub og Konfirmandklub). Også en månedlig børnegudstjeneste for sognets børnehaver (Kirkelig Legestue) hører med til dagligdagen, ligesom de tre lokale folkeskoler i vid udstrækning kommer på besøg i kirken klassevis til undervisning om sognekirken og dens gudstjenester. Også sognets højmesser har en forholdsvis lav gennemsnitsalder præget af familier med børn i alle aldre. Dette har her ført til en modernisering af højmesseliturgen (efter de betænkninger, der er udsendt af kirkeministeriets liturgiske kommission) samt etablering af en børneparkering i en velindrettet legestue, hvor det lokale bibliotek leverer bøger og hæfter.

Konfirmandforberedelsen er et kapitel for sig i et sogn med knap 300 konfirmander årligt (svarende til godt 85% af samtlige 7. klasses elever i Skovlunde). Det store antal unge har ført til et snævert samarbejde omkring konfirmandundervisningen imellem præster, organist, kordegn, konfirmandlæsere og kirketjener. Herved er det blevet muligt for os at fordele arbejdsbyrden rimeligt og støtte og inspirere hinanden. Samarbejdet omkring konfirmandforberedelsen har desuden ført til et tæt samarbejde imellem de ansatte med henblik på sognekirkens øvrige arbejdsgrøner, gudstjenester og aktiviteter. Ved ét fast ugentligt møde drøftes alle relevante anliggender af de heltidsansatte, ligesom alle ansatte (også kormedlemmerne) og repræsentanter for menighedsrådet mødes én gang i kvartalet til fælles drøftelse og orientering. For os

alle har det været en ambition at fungere i tæt samarbejde omkring sognekirken. Naturligvis giver denne arbejdsform adskillige vanskeligheder, når de forskellige meninger og viljer skal bøjes mod hinanden. Men det er vores klare opfattelse, at det giver mange flere glæder.

Skovlunde Kirke har overordentlig gode lokaleforhold, hvilket har været medvirkende til dannelse af et forgrenet menighedsarbejde på frivillig basis. FDF/FDP, KFUM og K-spejderne driver et stort børne- og ungdomsarbejde ud fra ungdomsgården og i samarbejde med sognekirken. Af kirkens frivillige søgnearbejde kan i øvrigt nævnes: børneklub (med kristendomsundervisning), konfirmandklub, ungdomskor (tilsluttet Folkekirkens Ungdomskor) mødreklub, ældreklub, sognemøder og Skovlunde Sogns Aftenhøjskole, der hvert år afholder en række kurser og studiekredse om kirke og kristendom.

Som noget særligt har menighedsrådet åbnet kirkens lokaler for en række ikke-kirkelige aktiviteter (f.eks. kommunens aftenskole, beboerforeninger, Rotary og lokalråd), såfremt det kirkelige arbejde ikke optager alle lokaler. Også

sognets familier kan låne køkken og lokaler til familiesammenkomster i forbindelse med en kirkelig handling som f.eks. dåb, konfirmation og begravelse. Igennem denne åbne-døres-politik har menighedsrådet placeret sognekirken midt i sognets hverdag, og kirken har opnået en goodwill hos sognets befolkning, der giver sig mange udslag - også i gudstjenestebesøget.

Naturligvis drives de mange kirkelige aktiviteter ikke for aktiviteternes egen skyld eller for at kunne prale med, hvor mange mennesker der på en eller anden måde benytter det kirkecenter, som de betaler til over den kirkelige ligning. Alle kirkens aktiviteter har det ene formål at møde beboerne i sognet med evangeliet i de naturlige folkekirkelige sammenhænge, sådan som de byder sig i vort store forstadsogn anno 1977. Alle menighedens aktiviteter drives sådan, at de klart og umisforståeligt peger hen på gudstjenesternes centrale og uundværlige plads i sognemenighedens liv.

Forholdet til sognets skoler og de kommunale myndigheder er upåklageligt. Dette hører med til en karakteristik af Skovlunde Sogn og menighed. For det har i høj grad medvirket til menighedens rammer og muligheder.

Er præster ærgerrige?

Af Poul Ivar Lange

Jamen, er det noget at spørge om? Præster har da naturligvis kun én eneste ærgerrighed, nemlig at gøre som samaritaneren blandt de 10 spedalske hos Lukas, ham der, som skrevet står, vendte tilbage til Jesus for at give Gud ære. Akkurat som der over en af tunnellerne på Grossglockner-højælpevejen i Østrig, dette fabelagtigt dygtigt udførte stykke ingeniørarbejde, med store bogstaver står »Soli deo Gloria«, Gud alene æren. Ikke noget med forherligelse af arbejder eller ingeniører for deres indsats. Gud alene æren.

Men alligevel. »En skalk kan vel skjules under en messesærk.« Sådan hedder det hos Peder Syv. Så det skal nok passe. Naturligvis prædiker præster som sig hør og bør på 14. søndag efter Trinitatis om at give Gud ære. Gerrighed, herunder også ærgerrighed, har aldrig været betragtet som nogen synderlig fortjenstfuld egenskab. Ikke for ingenting er gerrigheden i den katolske kirkes katekismus med dens berømte 7 hoved- eller dødssynder nævnt som nr. 2 i rækken, næst efter hovmod, der kommer ind som nr. 1.

Derfor kan præsters ærgerrighed da også let camoufleres bag messesærken og komme til at se ud som fromhed, embedsnidkærhed og ydmyghed. Ærgerrigheden kan nemlig optræde i de mest intime forhold, der vedrører præstens virksomhed som *pastor*, som sjælesørger. Det røber f.eks. *Chr. Bartholdy* meget ærligt i en prædiken om bøn, som er aftrykt i en af hans prædikensamlinger. »Jeg tænker på mit annexogn ovre ved Haslev,« skriver han. »Jeg har bedt for det sogn i en årrække, at der dog måtte komme en vækkelse.

Nu forstår jeg godt, at Gud nægtede mig opfyldelsen af den bøn, fordi Gud siger som så, at hvis der bliver vækkelse i det sogn, så vil du bare blive så vigtig, at der ingen ende er på det.«

En ting bliver ikke sand uden gennem sin modsætning. Og en ydmyghed, der nærmer sig det selvudslettende, er ingen ægte og evangelisk ydmyghed. Ydmyghed uden stolthed trækker skimmel og danner grobund for ærgerrighedens usynlige og glubske bakterier.

Derfor kan der være grund til at fremdrage *Karen Blixens* ord fra »Den afrikanske farm«, hvor hun om ydmyghedens modpol, stoltheden, skriver: »Stolthed er bevidstheden om og troen på den tanke, som Gud havde, da han skabte os. For den stolte mand er denne tanke altid nærværende, at det er hans mål at fuldbyrde den,« siger hun; og hun fortsætter: »Mennesker uden stolthed er sig ikke bevidst, at Gud har forbundet nogen tanke med at skabe dem. Og de kan tit få andre til at tvivle på, at der virkelig var nogen tanke forbunden dermed. Eller også er ideen med dem gået tabt, og hvem skal da finde den igen? Disse mennesker må stole på andre folks opfattelse af, hvad der er op og ned, og de må acceptere deres lykke, og selve deres Jeg, til dagens notering. De skælver med grund for deres skæbne, og de løber fra den, når de kan.«

Men én ting er præstens stolthed, forstået som den selvrespekt, det giver at være i Guds tanke. En anden ting er, at til præsterollen hører blandt så meget andet også, at det er god, kristen skik at opfatte præsten som tjeneren, som Ordets tjener eller som »Guds og Jesu Kri-

sti tjener«, som det hedder i ordinationsritualet. Det har sin rod i selve evangeliet.

Dengang en ærgerrig Mor - for sådan en kan altså også spøge bag det hele - bad Herren om, at hendes to sønner måtte få de fornemste pladser i Guds rige, harmedes de andre disciple farisæisk på dem, og alle måtte påhøre deres herres formaning, at den, som vil være stor iblandt jer, skal være jeres tjener eller træl.

Men tjeneren og trællen gør man i den evangeliske sammenhæng ingen videre stads af. Han kaldes endog en unyttig tjener, der ikke gør andet end hvad han er skyldig at gøre. I øvrigt er præsten ikke blot tjeneren; jeg vil sætte et stort spørgsmålstejn med, om præsten overhovedet er i stand til helt oprigtigt at leve sig sammen med tjenerrollen, være tjeneren, som ingen finder på at takke, fordi han blot gør, hvad han er sat til. Præsten er i vor folkekirkelige sammenhæng jo da tillige tjenestemand og gennem sin fagforening tilknyttet Akademikernes Centralorganisation og dermed bevidst eller ubevidst påvirket af samfundets præstationsmentalitet og af

dets konkurrence- og sammenligningsholdning.

Derved bliver præsten også et menneske, der af ganske naturlige grunde gerne vil have anerkendelse for og påskønnelse af sit arbejde, ganske irrationelt på trods af ordene om tjeneren, der ikke skal vente nogen tak for at gøre, hvad han er sat til. Men da præstens arbejde er svært at måle og veje værdien af, sker der meget nemt det, at nogle meget menneskelige motiver sætter en ærgerrighedsdrift i bevægelse i retning mod præstens *person*. For præstens person, personlige væremåde eller charme eller udstråling eller hvad man foretrækker at kalde det, betyder normalt mere for præsten end for folk i så mange andre erhverv, skuespillere måske undtaget.

Af en ingeniør eller læge venten man først og fremmest et sagligt og dygtigt stykke arbejde. Hans person eller udstråling betyder trods alt mindre. Men at en præst er en dygtig teolog opfattes som bekendt ikke alle steder som tilstrækkelig anbefaling. Sagt uden nogen ondskafuldhed ligner præsten skuespilleren deri, at begge dårligt kan lade være med at lytte efter bifaldet. Det kan selvsagt give anledning til megen forfængelighed eller såret ditto.

Jeg gad da også gerne vide, hvor længe en præst rent menneskeligt kan holde til at skulle opfatte sig selv som tjener, endda en unyttig, og måske endda leve med den tunge sociale bevidsthed, at samme opfattelse af præsten går store dele af sognets befolkning såmænd også rundt med. Præster lever ligesom alle andre i et præstationsssamfund og i et konkurrenceklima, hvor målet er at blive noget nyttigt og hvor samfundsterapien f.eks. overfor pensionisterne går ud på, at de endelig ikke skal føle sig unyttige og overflødige.

I sin bog »Uden mål - og med« skriver

Villy Sørensen: »På alle områder devaluere det nye hvert øjeblik det gamle blot i kraft af sin nyhed, og de gamle devaluere samtidig; livets mål er ikke at vokse i visdom og blive mæt af dage, men at være et nyttigt, d.v.s. produktivt medlem af samfundet.«

Det er vistnok en præcis formulering, og det er her, præsten nemt kommer i klemme og drives af en ubevidst ærgerrighed efter at blive opfattet og respekteret som et nyttigt samfundsindivid ved oftere end måske godt er at kaste sig ud i alskens gode og formålstjenlige aktiviteter i eller udenfor sit sogn, der skal sikre ham et skin af nytteværdi. Det er ikke rigtig i kurs blot at vokse i visdom og blive mæt af dage.

Jeg er tilbøjelig til at tro, at der er indbygget en skjult fristelse til megen gejstlig ærgerrighed i den konflikt, der består mellem på den ene side den evangeliske præsterolle - den unyttige tjener, der ikke skal forvente nogen særlig påskønnelse for at gøre, hvad der er befalel - og så på den anden side det værdisystem, som nu engang er vort samfunds, et værdisystem, der prioriterer det nyttige og produktive op i allerøverste rangklasse.

For slet ikke at tale om den særlige form for gejstlig ærgerrighedsmentalitet, der kan spores helt tilbage til apostlenes mundhuggeri ved nadverindstiftelsen: hvem af os er den største? Det er den, om hvilken *Alexander Vinet* i sin »Pastoralteologi« skriver, at »så længe man var alene, troede man at gøre det gode for det godes egen skyld. Men når man har set andre gøre det lige så godt, ja, måske endog bedre; når man med forfærdelse har følt, at man hellere så, at det gode slet ikke blev udført, end at det skulle udføres af andre på vor ærgerrigheds bekostning; når man har gjort den opdagelse, at man ærgrer sig over de an-

dres velsignelse og glæder sig over deres slette forholdsregler og vanheld, da kan man tydeligt se, om man ved det gode, man gjorde, i grunden elskede det gode og ikke snarere søgte sin egen ære. Mange præster har i denne henseende gjort opdagelser, som dybt måtte ydmyge dem og som måtte føre dem til den erkendelse, at grundvolden for deres embede var i højeste grad ynkelig og svag. Alle de andre misstemninger mellem kolleger er måske for intet at regne i sammenligning med den, der består i skinsyge over andres heldige embedsførelse.«

Spørgsmålet om præstens ærgerrighed modsvares kun af evangeliet om Guds retfærdiggørende nåde. Kun det giver præsten den ære og stolthed, som er det virksomste middel mod den ærgerrighed, hvis fristelse lurer ved tærskelen til enhver præstebolig, fordi man nu engang aldrig avancerer til nogen højere stilling end den unyttige tjeners.

Som allerede Paulus formulerede det: Ved Guds nåde er jeg den jeg er. Og skal præsten overhovedet have nogen form for ærgerrighed, skal det efter min mening kun være efter dette ene: at turde nøjes med at være den, man er, af Guds nåde til Guds ære, i bevidstheden om og troen på den tanke, som Gud havde, da han skabte os.

Også Grundtvig er inde på det samme i sit dejlige digt om Påskeliljen fra 1817. Det er et meget personligt digt fra den tid, hvor han hverken som skjalder eller som præst havde opnået nogensomhelst anerkendelse eller påskønnelse i landets hovedstad, men kun ringeagt. Men han har lært noget af den ringeagtede påskeblomst, som han i digtet identificerer sig med, bondeblomsten fra landsbyhaven, når han skriver, at

ved Guds værk og egne kår
sig kun verdens dårer skammer.

Hvordan bliver en ny salme til?

Af Johannes Johansen

En salme er ofte blevet til som et lejlighedsdigt, så den kommer i brug lige på stedet. Sådan med omstående salme om dåbslyset. En gammelkirkelig skik er flere steder taget op igen, f.eks. i Ramløse, i Ebeltoft, i Grenå og flere andre steder i Skåne, er det mig fortalt. Det nydøbte barn får i Grenå Kirke et lys med sig, ledsaget af følgende ord: »Lad dåbslyset være jer et minde om denne dåbsdag, da jeres barn blev sat ind i Guds lys og derved bestemt til at lyse op i verden! Tænd lyset på dåbsdagen i de år, der nu kommer, så I sammen kan glæde jer over dåbens gave. Det gå jer, som skrevet står. »I dit lys skuer vi lys«. Reformatorerne afskaffede denne skik som værende katolsk. Men Hans Tausen - den mest folkelige af dem - genoptog skikken, hvad man kan læse om i hans »Døbebog«: »Siden skal præsten give barnet et lys i hånden, sigende: Annam dette tændte lys og bevar din dåb ustraffelig« etc. Selveste Martin Luther bevarede lysgivningen i et skrift fra 1523. Men da hans venner, der ofte var mere lutherske end Luther, ikke brød sig om den ting, ændrede han holdning i »Taufbüchlein« fra 1526.

Vi har her i Danmark en døbefontsforsker, der hedder dr. Erling Rump og bor i Vig i Odsherred. Dr. Rump fortæller om Øster Hornum Kirkes font, at den har et mystisk lille hul i kanten, to centimeter bredt og én centimeter dybt, omgivet af nogle næsten udviskede skrifttegn, som Erling Rump har været den

første til at tyde. Der står på latin: »Thi hos dig er livets kilde, i dit lys skuer vi lys« (citater fra den gammeltestamentlige Psalme 36, vers 10, som Ingemann også har brugt i vor salmebogs nr. 26, sidste linie). Hullet i døbefontens kant er anbragt lige omkring ordene: dit lys. I hullet har dåbslyset siddet!

Erling Rump finder de nævnte salmeord i en agende (liturgisk bog) fra Slesvig Stift 1512. Påskelørdag blev dåbsvandet indviet, idet præsten bl.a. messer; »Herre, hos dig er livets kilde«, og koret svarer: »Og i dit lys skuer vi lys«.

Det var den gammelkirkelige baggrund. Den direkte nutidige anledning var sognepræst Arne Jakobsen, Grenå, der ringede og bad mig prøve at skrive en salme om dåbslyset, idet han redegjorde for hele forhistorien, som jeg her har givet videre. Sådan noget har jeg gjort før til Arne Jakobsens børnegudstjenester.

Her er så salmen. Den kan synges på Niels W. Gades melodi, koralbogen nr. 244.

DÅBSLYSET

Mel.: »Kirken er som Himmerige«

Gud, som tændte lys i verden,
sol og måne, stjerneskær,
lys for os i al vor færden
med det lys, der tændes her.

Selv på dine mørke dage,
hvor hvert lys er gået ud,
skinner klarest på sin stage
håbet, der er tændt af Gud.

Hver en dag til verdens ende
dér, hvor vi går ind og ud,
altid vil for barnet brænde
lys i himlen, tændt af Gud.

Brænde ned til sidste tomme
skal vort lys foruden rest,
men engang skal Herren komme,
lyse op fra øst til vest.

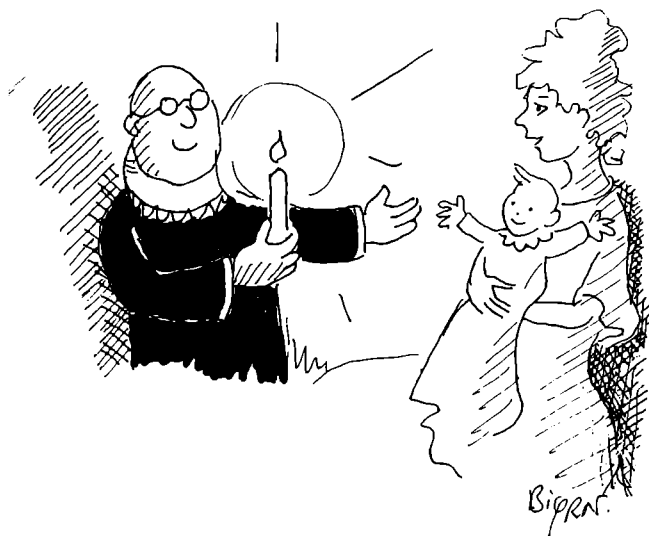
Lys et er i barnedåben:
Barnet ser fra denne dag
himlen over sig stå åben
med al Herrens velbehag.

Lysene i verden svinder
et for et som lygtemænd.
Verdens lys alene skinner,
så alt mørke svinder hen.

Lys et, ingen selv kan tænde,
er i Jesu eget ord:
»Hver en dag til verdens ende
er jeg med dig som din bror«.

Lys et holder mig i live,
jeg må dø, hvis det går ud,
for min næste må jeg blive
lys i mørke, tænd mig, Gud!

Lys for andre skal vi være,
tændt af Gud fra top til tå,
da får Gud alene ære,
stor er Han i sine små.

**HELSINGØR STIFTS
LANDEMODEAKT
1977**

Indholdsfortegnelse

- I Ekstrakt af landemodforhandlingerne.
- II Love, bekendtgørelser, cirkulærer og cirkulærskrivelser fra kirkeministeriet, udgået i året 1977.
- III Sjællands stifts kapitelstakster for året 1977.
- IV Kirkeindvielser, oprettelse af nye sogne m.v.
- V Af- og tilgang i stiftets gejstlighed i året 1977.
- VI Ordinationer i året 1977.
- VII Program for præstekursus på Kollekolle 1977.
- VIII Udgifterne ved Helsingør stifts landemode for året 1977.
- IX Regnskab for Helsingør stiftsfond for tiden 1. april 1976 til 31. december 1976.
- X Regnskab for året 1977 for fonden af frivillige bidrag til trængende præsteenker m.fl. samt for Fiscus.
- XI Regnskab vedr. nytårskollekten til Det danske Bibelselskab.
- XII Fortegnelse over de kgl. bygningsinspektører, bygningskonsulenter m.fl. i Helsingør stift.
- XIII Stiftsøvrighedens, stiftskassererkontorets, bispekontorets og stiftsfondens adresser m.v.

Ekstrakt af landemodefórhándlingerne

Onsdag den 5. oktober 1977 afholdtes Helsingør stifts landemode som et udvidet landemode med deltagelse af præster, menighedsrådsmedlemmer og kirkelige medarbejdere fra stiftet.

Der indledtes med gudstjeneste kl. 10 i domkirken, hvor provst Rysgaard Jensen prædikede over Matt. 28 v. 18-20, og hvor biskoppen kreerede sognepræst for Høje-Tåstrup menighed Edvard Nielsen som provst for Høje-Tåstrup provsti.

Landemodets forhandlinger indledtes kl. 13.45 i domkirkens landemodesal. Fraværende var provst Schwarz-Nielsen. Efter at biskoppen havde budt provst Edvard Nielsen velkommen som deltager i landemodets forhandlinger, førtes disse i overensstemmelse med den udsendte dagsorden samt senere tilføjelse.

A. Meddelelser

1. Biskoppen fremlagde de love, bekendtgørelser, cirkulærer og cirkulærskrivelser fra kirkeministeriet, som var udsendt siden sidste års landemode.
2. Biskoppen omtalte kirkekollekten til den grønlandske bibeloversættelse, der indbragte ca. 300.000 kr. Stiftamtmanden oplyste, at indsamlingen, inkl. denne kollekt til dato havde indbragt ialt 840.000 kr. til det nævnte formål, og omtalte i den forbindelse værdien af, at indsamlinger har et helt konkret formål, samt at der vil blive udsendt opfordring til en yderligere kollekt til samme formål i 1978.
3. Som baggrund for et kommende cirkulære om den civilretslige beredskabsplanlægning redegjorde biskoppen for den hidtidige plan for præsters tjeneste under evakuering i krigs- eller katastrofetilfælde. Denne plan er nu forældet, idet der ikke mere regnes med evakuering fra storbyer. Der foreligger i stedet en indstilling til kirkeministeriet om udsendelse af et nyt cirkulære, der skal angive retningslinier for den kirkelige betjening af civilbefolkning, sygehuse m.v. og for udfyldelse af værnspæsternes fravær.
4. Om muligheden for fra folkeregistret at få oplysning om til- og fraflytning i det enkelte sogn meddelte biskoppen, at der forelå konkrete eksempler på, at kommunerne efter anmodning fra vedkommende præst har indvilget i, at folkeregistret månedvis tilsender præsten en fortegnelse over til- og fraflytning i sognet.
5. Biskoppen meddelte, at kirkeministeriet har givet sin tilslutning til, at en kordegn kan forestå udsendelse af dåbspjecer med bistand af frivillig medhjælp.
6. Vedrørende en eventuel ændring af helligdagslovgivningen orienterede biskoppen om, at der forelå forslag om, at biografer skal kunne spille allerede fra kl. 12 på helligdage og ikke som efter den nugældende lov først fra kl. 14. Biskopperne havde ikke ment, at noget sådant ville stride mod helligdagslovgivningens intention, men det vil nødvendigøre en ændring af lovens § 2.
7. Biskoppen omtalte de 2 stiftskurser for præster, der har været afholdt i 1977. Det ene, et pastoralteologisk i februar i Bistrup kirke ved professor, dr. theol. Eduard Nielsen om Gamle Testamente, dets anvendelse i gudstjeneste og konfirmandundervisning, med et deltagerantal på 40. Det andet var et kursus på Kollo-

kolle 7.-8. juni om emnet »at være præst i dag« med den hidtil største deltagelse af præster i stiftskursus, omkring 80. Tiden for næste års præstekursus på Kollekolle er fastsat til 31. maj-1. juni.

8. Vedrørende pjecen »Kirken i sommerlandet«, som igen i 1977 var trykt og udsendt i 17.000 eksemplarer, forelå der fra provst Evald Christensen forslag om, at den fremtidigt blev fremstillet for hvert provsti for sig, idet stadig flere sogne ønskede optagelse deri. Efter drøftelse af sagen vedtog landemodet en mindre udvidelse af pjecen i den hidtidige form, så der stadig bringes oplysninger og gudstjenestelister under ét for hele området. På dette grundlag fortsætter det nedsatte udvalg arbejdet med kommende udgivelse af pjecen.

Aflæggelse af regnskaber

1. Amanuensis K. J. Albrechtsen redegjorde for udgifterne ved afholdelse af landemodet 1976, som beløb sig til kr. 6.425,90 kr. Til dækning heraf var der ydet tilskud fra fællesfonden på kr. 5.066,90 og fra stiftsfonden på kr. 1.359,00. Redegørelsen blev taget til efterretning.
2. Regnskabet for »Frivillige bidrag til trængende præsteenker m.fl.« samt for »Fiscus ecclesiasticus« for året 1976 blev forelagt af amanuensis K. J. Albrechtsen og taget til efterretning med den tilføjelse, at der til næste års landemøde skal udarbejdes forslag til en eventuel sammenlægning af de 2 nævnte legater og det »Nascouske legat«. Regnskab for sidstnævnte legat fremlægges fremtidig på landemodet. Det oplystes samtidig, at der i 1977 - i overensstemmelse med vedtagelsen på landemodet i 1976 - er indkøbt 10% obligationer (Kreditforeningen Danmark) til pålydende 14.000 kr. til »Fonden af frivillige bidrag til trængende præsteenker m.fl.«, således at obligationsbeholdningen nu udgør ialt 50.000 kr. med årligt renteaflast på 5.000 kr., hvortil kommer bankrenten samt overskuddet fra Fiscus.
3. Regnskabet for sognepræst Jacobsens legater 1976/77 blev fremlagt af provst Evald Christensen og taget til efterretning.
4. Regnskabet for amsprovst Hammonds legat 1976/77 blev forelagt af provst Magnusson og taget til efterretning.
5. Regnskabet for Helsingør stiftsfond for tiden 1/4-31/12 1976 blev gennemgået af biskoppen og godkendt. En oversigt over bidrag fra stiftets menighedsråd, udarbejdet af stiftamtmanden, blev omdelt. Det samlede bidrag i den nævnte regnskabsperiode udgjorde kr. 42.867,50.

C. Forhandlinger

1. Til medlemmer af stiftsfondens bestyrelse genvalgtes sognepræst, dr. theol. Sigurd Granild og provst Hoppe.
2. Med henblik på en eventuel ændring af kgl. anordning om konfirmation forelagde biskoppen et udkast hertil. I den forbindelse udspandt der sig hurtigt en debat især om konfirmationsforberedelsens problematik. Under hensyn til emnets omfang vedtoges det at udskyde videre behandling til et kommende provstemøde.
3. Til spørgsmålet om der er brug for, at Vajsenhuset udgiver et hæfte med kirkeårets tekster i Seidelings oversættelse, var der enighed om at svare bekræftende.
4. Ifølge Roesen: Dansk Kirkeret (pag. 70 og 126) er der gjort visse begrænsninger i

adgangen til at få kirkelige handlinger udført på 1. juledag, 1. påskedag og 1. pinsedag. Det forslag var fremsat, at langfredag også burde omfattes af disse begrænsende bestemmelser. Landemodet kunne tilslutte sig dette forslag.

5. Den nye arbejdsmiljølov indeholder bl.a. bestemmelser om fridage og hviletid, men i praksis vil det være umuligt at gennemføre disse bestemmelser for det i folkekirken ansatte personale. Man var derfor enige om, at der bør være dispensation for folkekirken med hensyn til disse bestemmelser i loven.
6. Til spørgsmålet om menighedsrådenes bevillingspraksis vedrørende automatisk telefonsvarer blev det oplyst, at i stiftet har 4 provster og 5 præster en sådan installation, samt at der i intet tilfælde havde været vanskeligheder med bevilling hertil.
7. Til prædikant ved næste års landemøde valgtes provst K. Tofte og som dennes suppleant provst K. Magnusson.
8. Provst Evald Christensen forespurgte på sit provstiuudvalgs vegne, hvorledes provstiuudvalgenes godkendelseskompetence skulle forstås med hensyn til kirkefunktionærers løn- og ansættelsesvilkår, således som den er angivet i kirkeministeriets skrivelse af 22. april 1977 vedrørende ændring af § 32 i lov om folkekirkens lønningsvæsen m.m., særlig med henblik på lønfastsættelse for gravere, som ikke er lønnet med tjenestemandslignende løn og heller ikke efter ministeriets cirkulære af 20. juni 1973. Man anbefalede, at der rettedes forespørgsel til kirkeministeriet om det rejste spørgsmål.
9. Eventuelt. Herunder orienterede domprovsten om forarbejderne til en stiftsår-bog 1978, og provst Rysgaard Jensen forelagde beregninger over udgifterne til denne. Skitserne over indhold og økonomi godkendtes, og det nedsatte udvalg blev anmodet om at fortsætte med tilrettelæggelse af en Helsingør stiftsår-bog 1978.

Landemodet sluttede sine forhandlinger kl. 15.30.

Det udvidede landemøde fortsatte derefter med et samlingsmøde på Hotel Marienlyst, hvor biskoppen indledte med en beretning om forhold i stiftet i det fdlørbne år, og hvor sognepræst Viggo Møllerup holdt foredrag om Det lutherske verdensforbund og generalforsamlingen i Dar Es Salaam 1977 under titlen »I Kristus - et nyt fællesskab«.

Det udvidede landemøde afsluttedes kl. 17.30 ved domprovsten.

Love, bekendtgørelser, cirkulærer og cirkulærskrivelser fra kirkeministeriet, udgået i året 1977

Cirkulære af 14. januar 1977 om budgetlægning for, ligning til og renskabsaflægning for kirkelige kasser.

Cirkulærskrivelse af 22. februar 1977 angående indberetningsskemaer samt vejledninger vedrørende lønrammelønnede kirkefunktionærer.

Cirkulære af 10. marts 1977 om aftale om befordringsgodtgørelse til folkekirkens præster.

Cirkulære af 15. marts 1977 om tjenestedragt for folkekirkens præster.

Skrivelse af 23. marts 1977 angående boligministeriets cirkulærskrivelse af 8. s. m. om registrering i bygnings- og boligregistret af ejendomme, der er undtaget fra vurdering.

Cirkulærskrivelse af 24. marts 1977 om dødsattester.

Cirkulærskrivelse af 1. april 1977 angående affattelse af opslag af ledige kirkefunktionærstillinger.

Cirkulærskrivelse af 21. april 1977 angående ydelser ifølge sælgerpantebreve ved salg af præsteboliger.

Cirkulærskrivelse af 22. april 1977 angående den stedfundne ændring af § 32 i lov om folkekirkens lønningsvæsen m.m.

Lov nr. 163 af 27. april 1977 om ændring af lov om menighedsråd.

Cirkulære af 27. maj 1977 om udarbejdelse af valglisten til brug ved menighedsrådsvalg.

Cirkulærskrivelse af 4. juli 1977 angående fastsættelse af boligbidrag for folkekirkens tjeneste- og lejeboliger ved vurdering.

Cirkulære af 11. juli 1977 om stemmeafgivning ved menighedsrådsvalg på sygehuse og offentlige helbredelses- og plejehospitaler.

Cirkulære af 15. juli 1977 om stemmeafgivning til menighedsrådsvalg ved indsendelse af stemmeseddel.

Cirkulære af 15. juli 1977 om foretagelse, opgørelse m.v. af valg til menighedsråd.

Cirkulærskrivelse af 15. juli 1977, hvormed fremsendes en af arbejdsministeriet udarbejdet pjece til udsendelse til menighedsråd og provstiuvalg vedrørende den nye arbejdsmiljølov.

Cirkulærskrivelse af 18. juli 1977 vedrørende finansministeriets cirkulære af 21. juni 1977 om regler for løn til tjenestemænd m.fl. under værnepligtstjeneste m.v.

Cirkulærskrivelse af 18. juli 1977 vedrørende finansministeriets cirkulære af 4. juli 1977 om forholdene for tjenestemænd i forbindelse med graviditet, fødsel og adoption.

Cirkulærskrivelse af 4. og 17. august 1977 angående muligheden for statstilskud til energibesparende foranstaltninger i folkekirkens kirkebygninger, præsteboliger m.v.

Cirkulære af 5. august 1977 om brugsret til gravsteder.

Cirkulærskrivelse af 25. august 1977 vedrørende aftale om aflønning af organister,

der er ansat i tjenestemandstilling eller på tjenestemandslignende vilkår som organist i folkekirken, og som samtidig varetager anden hovedbeskæftigelse.

Cirkulære af 30. september 1977 om afholdelse af udgifter til tjenstlig porto.

Cirkulærskrivelse af 14. oktober 1977 angående iværksættelse m.v. af vurderingsforretningerne vedrørende folkekirkens tjeneste- og lejeboliger, jfr. cirkulærskrivelse af 4. juli 1977.

Cirkulære af 17. november 1977 om valg af læge medlemmer af provstiudvalgene.

Cirkulære af 1. december 1977 angående bekendtgørelse af 15. november 1977 om anmeldelse af fødsler og dødsfald.

Cirkulære af 1. december 1977 om tilbagemelding m.v. til de sønderjyske personregistre.

Cirkulære af 1. december 1977 om navngivelse af børn, der er flyttet til de sønderjyske landsdele uden at være navngivet.

Cirkulærskrivelse af 1. december 1977 om ændrede attestblanketter m.m.

Cirkulærskrivelse af 1. december 1977 om nedlæggelse af visse ministerialbogsdistrikter.

Cirkulærskrivelse af 20. december 1977 vedrørende undervisningsministeriets vejledning om fastsættelse af tiden for konfirmationsforberedelsen.

III

Sjællands stifts kapitelstakster

Kapitelstaksten er for 1977 beregnet til 99,09 kr. pr. 100 kg byg (svarende til 90,17 kr. pr. gl. dansk tønde).

IV

Kirkeindvielser, oprettelse af nye sogne m.v.

A. Kirkeindvielser:

Den 27. november 1977 indviedes i henhold til kgl. resolution af 18. november 1977 Avedøre kirke.

B. Oprettelse af nye sogne m.v. samt oprettelse af nye præstestillinger:

Ved kgl. resolution af 30. juni 1977 er det bifaldet, at der ved udskillelse af Mørdrup kirkedistrikt fra Egebæksvang sogn oprettes et nyt sogn kaldet Mørdrup sogn, at der oprettes en stilling som sognepræst og en stilling som residerende kapellan for Mørdrup menighed, og at stillingen som residerende kapellan for Egebæksvang menighed nedlægges, alt fra den 1. juli 1977 at regne. - Endvidere har ministeriet fra samme dato at regne ansat residerende kapellan for Egebæksvang menighed, Per Lyk-Jensen som sognepræst for Mørdrup menighed.

Ved kgl. resolution af 17. februar 1977 er det bifaldet, at der oprettes et nyt sogn, kaldet Sthens sogn, ved udskillelse af den sydlige del af Helsingør domsogn og den nordlige del af Egebæksvang sogn, at der oprettes en stilling som sognepræst for Sthens menighed, alt fra den 1. december 1977 at regne.

Endvidere er det ved kgl. resolution af nedennævnte datoer bifaldet, at følgende nye præstestillinger oprettes fra den dag at regne, da den pågældende stilling besættes:

<i>stilling</i>	<i>resolutionens dato</i>	<i>oprettelsesdato</i>
<i>2. residerende kapellan for Farum menighed</i>	<i>29. oktober 1976</i>	<i>1. august 1977</i>
<i>residerende kapellan for Ledøje og Smørum menigheder</i>	<i>29. oktober</i>	<i>1. august 1977</i>
<i>residerende kapellan for Lyngø og Uggeløse menigheder</i>	<i>2. december 1976</i>	<i>1. maj 1977</i>
<i>residerende kapellan for Stenløse og Veksø menigheder</i>	<i>21. januar 1977</i>	<i>1. september 1977</i>
<i>2. residerende kapellan for Lindehøj menighed</i>	<i>21. januar 1977</i>	<i>1. december 1977</i>
<i>residerende kapellan for Bistrup menighed</i>	<i>24. marts 1977</i>	<i>1. august 1977</i>
<i>residerende kapellan for Hunlebæk menighed</i>	<i>15. april 1977</i>	<i>1. august 1977</i>
<i>3. residerende kapellan for Herstedøster og Herstedvester menigheder</i>	<i>10. juni 1977</i>	<i>1. september 1977</i>

Af- og tilgang i stiftets gejstlighed i året 1977

Præster tilflyttet stiftet:

Sognepræst ved Frederiksholms kirke i København *Mogens Gottlieb* er ansat som sognepræst for Torup menighed fra den 1. april 1977.

Pastor *Inger Høgsbro* er ansat som kaldskapellan for Hørsholm menighed fra den 1. april 1977.

Cand. mag. *Carsten Barløse* er ansat som residerende kapellan for Lyngø og Ugge-løse menigheder fra den 1. maj 1977.

Pastor *Preben Svoldgaard Larsen* er ansat som residerende kapellan for Grøndals-lund menighed fra den 1. maj 1977.

Residerende kapellan ved Taksigelseskirken i København *Ulla Heje* er ansat som 2. residerende kapellan for Glostrup menighed fra den 1. juni 1977.

Pastor *Jørgen Herler* er ansat som residerende kapellan for Rønnevang menighed fra den 1. juni 1977.

Pastor *Ruth Birgit Forsberg* er ansat som residerende kapellan for Torup menighed fra den 1. august 1977.

Residerende kapellan ved Blågårds kirke i København *Ole Poul Nick Hultberg* er ansat som 2. residerende kapellan for Herstedøster- og Herstedvester menigheder fra den 1. august 1977.

Cand. theol. *Knud Fensteen Madsen* er ansat som residerende kapellan for Ledøje og Smørum menigheder fra den 1. august 1977.

Pastor *Elsø Nygaard* er ansat som residerende kapellan for Humlebæk menighed fra den 1. august 1977.

Civilingeniør *Jørgen Anker Andersen* er ansat som residerende kapellan for Stenløse og Veksø menigheder fra den 1. september 1977.

Cand. oecon. *Einar Johannes Nielsen* er ansat som 3. residerende kapellan for Herstedøster og Herstedvester menigheder fra den 1. september 1977.

Pastor *Poul Bjerregaard* er ansat som 2. residerende kapellan for Skovlunde menighed fra den 1. oktober 1977.

Cand. theol. *Ole Axel Tullin* er ansat som residerende kapellan for Gladsaxe menighed fra den 1. oktober 1977.

Sognepræst for Køge menighed *Aage Dam-Jensen* er ansat som sognepræst for Gladsaxe menighed fra den 1. november 1977.

Sognepræst for Vinding og Skærup menigheder i Haderslev stift *Gert Holthor* er ansat som sognepræst for Gerlev og Dråby menigheder fra den 1. december 1977.

Cand. theol. *Esper Frank Thidemann Nielsen* er ansat som 2. residerende kapellan for Lindehøj menighed fra den 1. december 1977.

Pastor *Henrik Jul Petersen* er ansat som residerende kapellan for Hendriksholm menighed fra den 1. december 1977.

Cand. theol. *Hans Jørgen Boyen Rasmussen* er ansat som residerende kapellan for Mørdrup menighed fra den 1. december 1977.

Sognepræst ved Emdrup kirke i København *Gunner Venø Tøttrup* er stadfæstet som førstepræst og forstander ved Sankt Lukas Stiftelse i Hellerup fra den 1. december 1977.

Præster forflyttet indenfor stiftet:

Residerende kapellan for Egebæksvang menighed *Per Lyk-Jensen* er ansat som sognepræst for Mørdrup menighed fra den 1. juli 1977.

2. residerende kapellan for Pederstrup menighed *Elisabeth Lyneborg Jørgensen* er ansat som 2. residerende kapellan for Farum menighed fra den 1. august 1977.

Kaldskapellan for Stengård menighed *Edvard Nielsen* er ansat som sognepræst for samme menighed fra den 1. oktober 1977.

Præster fraflyttet stiftet:

2. residerende kapellan for Skovlunde menighed *Vagn Valdorff Hersted* er ansat som sognepræst for Vejlø menighed i Roskilde stift fra den 1. marts 1977.

2. residerende kapellan for Herstedøster og Herstedvester menigheder *Sven Christensen* er ansat som sognepræst for Udby og Ørslev menigheder i Roskilde stift fra den 1. april.

Sognepræst for Gerlev og Dråby menigheder *Andreas Lamdrup* er ansat som 1. residerende kapellan for Tårnby menighed i Københavns stift fra den 1. juni 1977.

Sognepræst for Stengård menighed *Torben Skjerk* er ansat som sognepræst for Ørslevkloster og Ørum menigheder i Viborg stift fra den 1. juli 1977.

Sognepræst for Tåstrup Nykirke menighed *John Salling* er ansat som sognepræst for Magleby og Holtug menigheder i Roskilde stift fra den 1. september 1977.

Præster, der har fået bevilget afsked:

Sognepræst for Torup menighed *Georg Karl Nissen* er efter ansøgning meddelt afsked med pension fra udgangen af november 1976.

Residerende kapellan for Torup menighed *Anker Gjerding* er efter ansøgning meddelt afsked med pension fra udgangen af maj 1977.

Sognepræst for Gladsaxe menighed *Ivar Peter Emil Mathiesen* er efter ansøgning meddelt afsked med pension fra udgangen af maj 1977.

Residerende kapellan for Hendriksholm menighed *Johannes Lauridsen Schmidt* er efter ansøgning meddelt afsked med pension fra udgangen af maj 1977.

1. residerende kapellan for Glostrup menighed *Marius Lauridsen* er efter ansøgning meddelt afsked med pension fra udgangen af august 1977.

Sognepræst for Sorgenfri menighed *Erik Rostbøll* er efter ansøgning meddelt afsked fra udgangen af december 1977.

Afgået ved døden:

Sognepræst for Tikøb menighed *Børge Verner Danquart* er den 29. august 1977 afgået ved døden.

Ordinationer i året 1977

Søndag den 6. februar ordineredes i Hørsholm kirke:

1. Inger Høgsbro, der fra den 1. april 1977 er ansat som kaldskapellan for Hørsholm menighed.

Onsdag den 30. marts ordineredes i Helsingør domkirke (Skt. Olai kirke):

2. Cand. mag. Carsten Barløse, der fra den 1. maj 1977 er ansat som residerende kapellan for Lyng og Uggeløse menigheder.
3. Cand. theol. Birte Andersen, der den 1. april 1977 er konstitueret som fængselspræst i Vridsløselille i 6 måneder.

Søndag den 5. juni ordineredes i Smørum kirke:

4. Cand. theol. Knud Fensteen Madsen, der fra den 1. august 1977 er ansat som residerende kapellan for Ledøje og Smørum menigheder.

Søndag den 17. juli ordineredes i Torup kirke:

5. Ruth Birgit Forsberg, der fra den 1. august 1977 er ansat som residerende kapellan for Torup menighed.

Fredag den 12. august ordineredes i Helsingør domkirke (Skt. Olai kirke):

6. Cand. theol. Christian Peter Jensen, der fra den 1. august 1977 er ansat som residerende kapellan for Bistrup menighed.
7. Docent. dr. phil. Anne Engelke Jensen, der fra den 1. august 1977 er ansat som hjælpepræst for Værløse menighed.

Torsdag den 22. september ordineredes i Helsingør domkirke (Skt. Olai kirke):

8. Cand. oecon. Einar Johannes Nielsen, der fra den 1. september 1977 er ansat som 3. residerende kapellan for Herstedøster og Herstedvester menigheder.
9. Civilingeniør Jørgen Anker Andersen, der fra den 1. september 1977 er ansat som residerende kapellan for Gladsaxe menighed.
10. Cand. theol. Ole Aksel Tullin, der fra den 1. oktober 1977 er ansat som residerende kapellan for Gladsaxe menighed.
11. Cand. theol. Claus Peder Buch Kristiansen, der fra den 1. oktober 1977 er stadfæstet som dansk sømandspræst i Yokohama, Japan og præst for den derværende danske menighed.

Fredag den 2. december ordineredes i Helsingør domkirke (Skt. Olai kirke):

12. Cand. theol. Hans Jørgen Boyen Rasmussen, der fra den 1. december 1977 er ansat som residerende kapellan for Mørdrup menighed.
13. Cand. theol. Esper Frank Thidemann Nielsen, der fra den 1. december 1977 er ansat som 2. residerende kapellan for Lindehøj menighed.

Kursus for præster i Helsingør stift

Tid: Tirsdag den 7. juni 1977 kl. 9.00 - onsdag den 8. juni kl. 22.00.

Sted: Kollekolle ved Furesøen.

Program:

Kl. 9.00: Ankomst, morgenkaffe.

Kl. 9.30: Velkomst og introduktion ved biskop Leer-Andersen.

Kl. 9.45: Pastor *Ingrid Schrøder-Hansen* og pastor *Elisabeth Uldall*:
»Om at blive og være præst«.

Kl. 12.30: Frokost.

Kl. 14.30: Leder af arbejdetisk institut i Stockholm, *pastor Ludvig Jönsson*:
»Præstens rolle i dag.«

Derefter gruppedrøftelser (kaffe serveres) og fællesdebat.

Kl. 18.00: Ingmar Bergmans film: *Nadvergæsterne*.

Introduktion ved *universitetslektor Martin Drouzy*.

Derefter drøftelse.

Onsdag den 8. juni

Kl. 8-9: Morgenkaffe.

Kl. 9.30: Morgenandagt.

Kl. 9.45: *Pastor Poul Ivar Lange*: »Præstens ærgerrighed.«
Derefter gruppedrøftelser og fællesdebat.

Kl. 12.30: Frokost.

Kl. 14.30: *Programchef Jørgen Thorgaard*: »Folks forventninger til præsten.«
Derefter gruppedrøftelser (kaffe serveres) og fællesdebat.

Kl. 18.30: Middag.

Kl. ca. 19.30: *Preben Thomsen*: »Præster i litteraturen.«

Kl. ca. 21.00: Afslutning.

VIII

Udgifterne ved Helsingør stifts landemode 1977

Trykning af landemodeakt	5.149,70 kr.
Udgifter til papir m.v. ved fremstilling af indbydelsen til landemodet	406,71 kr.
Udgifter til mødet på Marienlyst, som ikke dækkes af deltagernes betaling	925,00 kr.
Honorar og befordringsgodtgørelse til foredragsholderen på Marienlyst, sognepræst Viggo Mollerup	268,60 kr.
Honorar til arrangør af udstillingen på Marienlyst, pastor Palle Højland	200,00 kr.
	<hr/>
	<u>lalt 6.950,01 kr.</u>

Disse udgifter er dækket ved et tilskud fra fællesfonden på 5.149,70 kr. og et tilskud fra Helsingør stiftsfond på 1.800,31 kr.

IX

HELSINGØR STIFTSFOND

Regnskab fra 1/4 1976 til 31/12 1976

Indtægter:

Kassebeholdning den 1. april 1976	40.940,66 kr.
Bidrag fra stiftets menighedsråd	42.867,50 kr.
Renter af kassebeholdningen	2.127,70 kr.
	85.935,86 kr.

Udgifter:

Rejsegodtgørelser til bestyrelsesmøder	455,00 kr.
Regnskabsassistance for stiftsfondens kasserer	500,00 kr.
Porto og trykning af giroindbetalingskort	263,41 kr.
Tilskud til deltagelse i Danske Sygehuspræsters samrådsmøde	337,00 kr.
Tilskud til folderen »Kirken i sommerlandet«	2.805,30 kr.
Tilskud til præstekursus på Kollekolle	15.943,10 kr.
Tilskud til Samfundet Dansk Kirkesangs kursus	5.000,00 kr.
Tilskud til Værkstedskirken	3.000,00 kr.
Tilskud til Kontakttjenesten for Handicappede	2.000,00 kr.
Tilskud til præstekonekonvent	250,00 kr.
Tilskud til stiftets landemode	1.359,00 kr.
Tilskud til deltagelse i mødet Kriseintervention og dødsproblematik	250,00 kr.
Tilskud til Dansk Kirkemusiker Forenings kursus for landsbyorganister i stiftet	2.000,00 kr.
	34.162,81 kr.
Kassebeholdning den 31. december 1976	51.773,05 kr.
	85.935,86 kr.

Frederikssund, den 31. december 1976
(sign.) Edv. Jørgensen

Forelagt for og godkendt af bestyrelsen.

*Regnskab for året 1977 for
fonden af frivillige bidrag til trængende præsteenker m.fl*

Beholdning overført fra 1976	15.443,36 kr.
Renter af bankbog	496,75 kr.
Renter af obligationer	5.000,00 kr.
Overskud fra »Understøttelseskassen Fiscus«	<u>2.225,00 kr.</u>
	23.165,11 kr.

Engangsunderstøttelse til præsteenke	500,00 kr.
Indkøbt 10% obligation i Kreditforeningen Danmark, pålydende 14.000 kr.	<u>9.973,51 kr.</u>
	10.473,51 kr.
Beholdning indestående på bankbog nr. 6-20.896	12.691,60 kr.
(Den Danske Bank, Bernstorffsvej afd.) Kursværdi pr. 31/12 1977 af obligationer (pålydende ialt 50.000 kr.)	<u>31.770,00 kr.</u>
Samlet formue pr. 31/12 1977	<u><u>44.461,60 kr.</u></u>

Regnskab for året 1977 for

»Understøttelseskassen Fiscus ecclesiasticus for Helsingør stift«

Renter af obligationer juni termin 1977	780,00 kr.
Renter af obligationer december termin 1977	775,50 kr.
udtrukken obligation i juni termin 1977, 4½ % Fyens stifts Kreditforening 11. serie B 255	<u>1.000,00 kr.</u>
Halvdelen af de fra stiftskassererkontoret i 1977 udbetalte legatportioner, ...	2.537,50 kr.
incl. revisionshonorar og porto	<u>312,50 kr.</u>
Overskud	<u><u>2.225,00 kr.</u></u>

der overføres som indtægt på renskabet for Fonden af frivillige bidrag til trængende præstenker m. fl.

Formue:

Obligationer med et samlet pålydende på 31.000,00 kr.
(Kursusværdi ikke beregnet).

Regnskab vedrørende nytårskollekten til Det danske Bibelselskab

Gennem bispekontoret er der til Det danske Bibelselskab indsendt følgende ved kollekten i kirkerne nytårsdag 1977 indkomne beløb:

Gentofte provsti	3.797,95 kr.
Kgs. Lyngby provsti	3.775,10 kr.
Gladsaxe-Herlev provsti	2.927,60 kr.
Rødovre-Hvidovre provsti	1.037,65 kr.
Glostrup provsti	1.007,40 kr.
Ballerup-Værløse provsti	1.274,25 kr.
Høje-Tåstrup provsti	426,65 kr.
Helsingør provsti	1.762,70 kr.
Hillerød provsti	1.517,50 kr.
Fredensborg provsti	1.407,15 kr.
Frederikssund provsti	1.645,35 kr.
Frederiksværk provsti	4.166,25 kr.
<u>I alt</u>	<u>24.745,55 kr.</u>

Herudover er der fra nogle sogne indsendt kollektbeløb på i alt 1.752,55 kr. direkte til bibelselskabet.

*Fortegnelse over de kgl. bygningsinspektører,
bygningskonsulenter m.fl. i Helsingør stift*

A. *Bygningsinspektører:*

Arkitekt Nils Koppel, Strandvejen 130, 2900 Hellerup.

Arkitekt Preben Hansen, Nyhavn 67, 1051 K.

B. *Bygningskonsulenter:*

Arkitekt Mads Drosted, Strandgade 91, 3000 Helsingør.

Arkitekt J. Lundqvist, Skovledet 33, 3400 Hillerød.

C. *Præstegårdskonsulent:*

Gårdejer Helge Larsen, Wiirmandsgård, Ørby pr. 3200 Helsingø.

D. *Kirkegårdskonsulent:*

Landskabsarkitekt Torben Michelsen, Akademihaven, 4180 Sorø.

Helsingør stiftsøvrighed:

Kontor: Amerikavej 19, 1756 V.

Telefon: (01) 31 43 40.

Stiftskassererkontoret:

Kontor: Læderstræde 9, 3., 1201 K.

Telefon: (01) 12 40 40.

Kontortid: 10-12.

Bispekontoret:

Kontor: Heslehøj allé 4, 2900 Hellerup.

Telefon: (01-HE) 93 12.

Kontortid: 10-12.

Helsingør Stiftsfond:

Formand: Biskop J. B. Leer-Andersen, Heslehøj allé 4, 2900 Hellerup.

Kasserer: Bankdirektør Edv. Jørgensen, 3600 Frederikssund.

Postkonto: nr. 4 12 31 23